A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2013. szeptember 16.*

„Verseny — Kartellek — A fürdőszobai szerelvények és felszerelések belga, német, francia, olasz, holland és osztrák piaca — Az EUMSZ 101. cikknek és az EGT-Megállapodás 53. cikkének megsértését megállapító határozat — Az áremelések összehangolása és érzékeny kereskedelmi információk cseréje — Jogellenességi kifogás — A jogsértés súlya — Enyhítő körülmények — Egyenlő bánásmód — Arányosság — A visszaható hatály tilalma”

A T-386/10. sz. ügyben,

az **Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG** (székhelye: Iserlohn [Németország], képviselik kezdetben: H. Janssen, T. Kapp és M. Franz, később: H. Janssen és T. Kapp ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Castillo de la Torre és A. Antoniadis, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. Böhlke ügyvéd)

alperes ellen,

támogatja:

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: M. Simm és F. Florindo Gijón, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó,

elsődlegesen az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39092 – „fürdőszobai szerelvények és felszerelések”-ügy) 2010. június 23-án hozott C(2010) 4185 végleges bizottsági határozat részleges megsemmisítése iránti kérelme, és másodlagosan a felperessel szemben e határozatban kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (negyedik tanács),

tagjai: I. Pelikánová elnök, K. Jürimäe (előadó) és M. van der Woude bírák,

hivatalvezető: K. Andová tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. február 29-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 Az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39092 – „fürdőszobai szerelvények és felszerelések”-ügy) 2010. június 23-án hozott C(2010) 4185 végleges határozatban (a továbbiakban: megtámadott határozat) az Európai Bizottság megállapította a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában elkövetett, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe és az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodás 53. cikkébe ütköző jogsértés fennállását. E jogsértést, amelyben 17 vállalkozás vett részt, 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban követték el, és Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Ausztria területén versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességében nyilvánult meg (a megtámadott határozat (2) és (3) preambulumbekezdése, valamint 1. cikke).

2 Közelebbről a Bizottság a megtámadott határozatban kifejtette, hogy a megállapított jogsértés először is abban állt, hogy az említett fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói nemzeti szakmai szövetségek keretében tartott rendszeres találkozókon összehangolták az éves áremeléseket és más árszabási tényezőket, másodszor különleges események alkalmával – úgymint a nyersanyagköltségek emelkedése, az euró bevezetése, valamint úthasználati díjak kivetése – rögzítették, illetve összehangolták az árakat, harmadszor pedig érzékeny kereskedelmi információkat tettek hozzáférhetővé, illetve cseréltek. Ezenkívül a Bizottság megállapította, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában az árak rögzítésére éves ciklusokban került sor. Ennek keretében a gyártók megállapították ártáblázataikat, amelyek általában egy éven keresztül maradtak érvényben, és a nagykereskedőkkel való üzleti kapcsolatok alapjául szolgáltak (a megtámadott határozat (152)–(163) preambulumbekezdése).

3 A kartell által érintett termékek a következő termékek három alcsoportjának valamelyikébe tartozó fürdőszobai szerelvények és felszerelések: csaptelepek, zuhanykabinok és kiegészítők, valamint kerámiaáruk (a továbbiakban: a termékek három alcsoportja) (a megtámadott határozat (5) és (6) preambulumbekezdése).

4 A felperes Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG, amely a termékek három alcsoportját tekintve csaptelepeket gyárt, a megtámadott határozat egyik címzettje (a megtámadott határozat (34)–(36) preambulumbekezdése).

5 A Masco Corp. és leányvállalatai, köztük a Hansgrohe AG, amely csaptelepeket gyárt, és a Hüppe GmbH, amely zuhanykabinokat gyárt, 2004. július 15-én a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában fennálló kartellről tájékoztatták a Bizottságot, továbbá a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: 2002. évi engedékenységi közlemény) alapján a bírságok alóli mentességet, illetve ennek hiányában e bírságok összegének csökkentését kérték. A Bizottság 2005. március 2-án a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja és 15. pontja alapján a Masco javára feltételes bírságmentességről szóló határozatot hozott (a megtámadott határozat (126)–(128) preambulumbekezdése).

6 A Bizottság 2004. november 9-én és 10-én az [EUMSZ 101.] és [az EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 20. cikkének (4) bekezdése alapján bejelentés nélküli helyszíni vizsgálatokat végzett több, a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában tevékenykedő társaság és nemzeti szakmai szövetség helyiségeiben (a megtámadott határozat (129) preambulumbekezdése).

7 A Grohe Beteiligungs GmbH és leányvállalatai, valamint az American Standard Inc. (a továbbiakban: Ideal Standard) és leányvállalatai 2004. november 15-én, illetve 19-én a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján bírságmentességet, illetve ennek hiányában a bírságuk összegének csökkentését kérték (a megtámadott határozat (131) és (132) preambulumbekezdése).

8 A Bizottság 2005. november 15. és 2006. május 16. között az 1/2003 rendelet 18. cikke alapján tájékoztatáskérést intézett több, a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában tevékenykedő társasághoz és szövetséghez, ideértve a felperest is (a megtámadott határozat (133) preambulumbekezdése).

9 A Roca SARL, valamint a Hansa Metallwerke AG és leányvállalatai 2006. január 17-én, illetve 19-én a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján bírságmentességet, illetve ennek hiányában a bírságuk összegének csökkentését kérték. 2006. január 20-án a felperes is ilyen bírságmentességet, illetve ennek hiányában a bírsága összegének csökkentését kérte (a megtámadott határozat (135)–(138) preambulumbekezdése).

10 A Bizottság 2007. március 26-án kifogásközlést fogadott el, amelyet megküldött a felperesnek (a megtámadott határozat (139) preambulumbekezdése).

11 2007. november 12-től 14-ig meghallgatást tartottak, amelyen a felperes részt vett (a megtámadott határozat (143) preambulumbekezdése).

12 A Bizottság 2009. július 9-én több társaságnak, köztük a felperesnek is, a tényállást közlő levelet küldött, amelyben felhívta figyelmüket egyes olyan bizonyítékokra, amelyekre a végleges határozat elfogadásakor támaszkodni kívánt (a megtámadott határozat (147) és (148) preambulumbekezdése).

13 A Bizottság 2009. június 19. és 2010. március 8. között az 1/2003 rendelet 18. cikke alapján kiegészítő tájékoztatás iránti kérelmet intézett több társasághoz, köztük a felpereshez is (a megtámadott határozat (149)–(151) preambulumbekezdése).

14 A Bizottság 2010. június 23-án elfogadta a megtámadott határozatot.

15 A Bizottság a megtámadott határozatban először is megállapította, hogy a fenti 2. pontban leírt magatartások az említett határozat címzettjei közötti verseny korlátozására irányuló átfogó terv részét képezték, továbbá az egységes és folyamatos jogsértés jellemzőivel bírnak, amelynek az alkalmazási köre kiterjedt a termékek fenti 3. pontban említett három alcsoportjára, továbbá Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Ausztria területére (a megtámadott határozat (778) és (793) preambulumbekezdése) (a továbbiakban: megállapított jogsértés). A Bizottság e tekintetben különösen azon tényt hangsúlyozta, hogy az említett magatartások megfeleltek egy visszatérő modellnek, amely egyformának bizonyult a Bizottság vizsgálata által lefedett hat tagállamban (a megtámadott határozat (778) és (793) preambulumbekezdése). Rámutatott továbbá arra, hogy fennálltak a termékek mindhárom alcsoportját érintő nemzeti szakmai szövetségek, amelyeket „koordinációs szervezeteknek” nevezett, továbbá olyan tagokat magukban foglaló nemzeti szakmai szövetségek, amelyeknek a tevékenysége a termékek e három alcsoportja közül legalább kettővel összefüggött, amelyeket „több termékre kiterjedő szövetségeknek” nevezett, valamint olyan tagokat magukban foglaló szakszövetségek, amelyeknek a tevékenysége a termékek e három alcsoportjának valamelyikével függött össze (a megtámadott határozat (796) és (798) preambulumbekezdése). Végül megállapította, hogy létezett a vállalkozások egy központi csoportja, amely különböző tagállamokban koordinációs szervezetek és több termékre kiterjedő szövetségek keretében vett részt a kartellben (a megtámadott határozat (796) és (797) preambulumbekezdése).

16 Ami a felperesnek a megállapított jogsértésben való részvételét illeti, a Bizottság arról számolt be, hogy a felperes csaptelepek gyártásával foglalkozott, mégis tudomása volt a megállapított jogsértés tárgyát képező különböző termékskálákról, figyelembe véve az olyan koordinációs szervezetek összejátszásra

irányuló találkozóin való részvételét, mint amilyen Ausztriában az Arbeitskreis Sanitärindustrie (a továbbiakban: ASI), illetve Németországban az IndustrieForum Sanitär (a megtámadott határozat (872) preambulumbekezdése). Mindazonáltal a kartell földrajzi kiterjedését illetően a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a felperes tekintetében nem jelenthető ki, hogy annak teljes egészéről tudomása lett volna, hanem a fent említett két koordinációs szervezet, valamint a Németországban a csaptelepek alcsoportjára szakosodott szövetség, az Arbeitsgemeinschaft Sanitärindustrie (a továbbiakban: AGSI) találkozóin való részvételére tekintettel kizárólag a németországi és ausztriai összejátszásra irányuló magatartásokról lehetett tudomása (a megtámadott határozat (873) preambulumbekezdése).

17 Másodszor az egyes vállalkozásokkal szemben kiszabott bírság összegének megállapításakor a Bizottság az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatásra (HL 2006. C 210., 2. o; a továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) támaszkodott (a megtámadott határozat (1184) preambulumbekezdése).

18 Először is a Bizottság meghatározta a bírság alapösszegét. Ehhez a megtámadott határozatban részletezte, hogy az említett számítás az egyes vállalkozások tagállamonkénti eladásain alapul, szorozva a megállapított jogsértésben az egyes tagállamokban és a termékek érintett alcsoportja vonatkozásában való részvétel éveinek számával, így a Bizottság figyelembe vette azt, hogy bizonyos vállalkozások a tevékenységüket kizárólag bizonyos tagállamokban, vagy a termékek fenti 3. pontban említett három alcsoportja közül kizárólag egy alcsoportra vonatkozóan végzik (a megtámadott határozat (1197) preambulumbekezdése).

19 E részletezést követően a Bizottság a 2006. évi iránymutatás 20–23. pontja értelmében a megállapított jogsértés súlyához kapcsolódó együtthatót 15%-ban állapította meg. Ezen a címen az említett jogsértés tekintetében négy értékelési szempontot vett figyelembe, nevezetesen a jelleget, az összesített piaci részesedéseket, a földrajzi kiterjedést és a megvalósulást (a megtámadott határozat (1210)–(1220) preambulumbekezdésében).

20 Ezenkívül a Bizottság a bírság felperesre vonatkozóan meghatározott alapösszegére a megállapított jogsértés időtartama címén alkalmazandó együtthatót – a 2006. évi iránymutatás 24. pontjában szereplő rendelkezések alapján – Németország tekintetében 6,66-ban állapította meg, mivel a felperes ott 1998. március 6-tól 2004. november 9-ig vett részt a megállapított jogsértésben, Ausztria tekintetében pedig 3,66-ban állapította meg, mivel a felperes ott 2001. március 2-től 2004. november 9-ig vett részt a megállapított jogsértésben (a megtámadott határozat (1223) preambulumbekezdése).

21 Végül a Bizottság a 2006. évi iránymutatás 25. pontjában szereplő rendelkezések alapján, annak érdekében, hogy az érintett vállalkozásokat elrettentse attól, hogy a megtámadott határozat tárgyát képező megállapodásokhoz hasonló, árrögzítésről szóló horizontális megállapodásokban vegyenek részt, továbbá a fenti 19. pontban említett négy értékelési szempontra tekintettel, úgy döntött, hogy a bírság alapösszegét 15%-os kiegészítő összeggel növeli (a megtámadott határozat (1224) és (1225) preambulumbekezdése).

22 Ennek eredményeként a felperes esetében a bírság alapösszege [*bizalmas*] [1] eurót tett ki (a megtámadott határozat (1226) preambulumbekezdése).

23 Másodszor a Bizottság megvizsgálta, vannak-e olyan súlyosító vagy enyhítő körülmények, amelyek a bírság alapösszegének kiigazítását indokolhatják. A felperes esetében semmilyen súlyosító, illetve enyhítő körülményt nem állapított meg.

1 — A bizalmas adatok kihúzva.

24 Harmadszor a Bizottság a kiszabandó bírság összegének meghatározása céljából az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése értelmében az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át kitevő felső határt alkalmazta (a továbbiakban: 10%-os felső határ). A 10%-os felső határ alkalmazását követően a felperessel szemben kiszabott bírság összege 12 517 671 euró volt (a megtámadott határozat (1261) és (1264) preambulumbekezdése).

25 Negyedszer a Bizottság megállapította, hogy a felperes nem jogosult bírságcsökkentésre a 2002. évi engedékenységi közlemény értelmében, mivel az általa előterjesztett bizonyítékok nem tekinthetők úgy, mint amelyek az említett közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket képviselnek (a megtámadott határozat (1304) preambulumbekezdése).

26 A fentiekre tekintettel a Bizottság a megtámadott határozat 1. cikkének (2) bekezdésében megállapította, hogy a felperes megsértette az EUMSZ 101. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét azzal, hogy 1998. március 6-tól 2004. november 9-ig Németország és Ausztria területén a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában folyamatos megállapodásban és összehangolt magatartásokban vett részt.

27 E megállapított jogsértés miatt a Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkének (6) bekezdésében a felperessel szemben 12 517 671 euró bírságot szabott ki.

28 A megtámadott határozat 3. cikkében a Bizottság az e határozat 1. cikkében említett vállalkozásokat kötelezte arra egyrészt, hogy – amennyiben ezt még nem tették meg – azonnal szüntessék be a megállapított jogsértést, másrészt pedig, hogy a jövőben tartózkodjanak a megtámadott határozat 1. cikkében leírt bármilyen cselekménytől vagy magatartástól, továbbá minden olyan cselekménytől és magatartástól, amelynek azonos vagy hasonló célja vagy hatása van.

29 A megtámadott határozat 4. cikke felsorolja a megtámadott határozat címzettjeit, amelyek között a felperes is szerepel.

Az eljárás és a felek kérelmei

30 A felperes a Törvényszék Hivatalához 2010. szeptember 8-án benyújtott keresetlevelében előterjesztette a jelen keresetet.

31 A Törvényszék Hivatalához 2010. október 14-én benyújtott beadványával az Európai Unió Tanácsa azt kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson. A Törvényszék negyedik tanácsának elnöke a 2011. március 8-i végzésével e kérelemnek helyt adott.

32 A Tanács 2011. április 7-én benyújtotta beavatkozási beadványát. A felek előterjesztették az említett beadvánnyal kapcsolatos észrevételeiket.

33 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (negyedik tanács) úgy határozott, hogy megnyitja az eljárás szóbeli szakaszát, és a Törvényszék eljárási szabályzatának 64. cikkében előírt pervezető intézkedések keretében írásbeli kérdéseket intézett a felpereshez. A felperes e kérdésekre a kitűzött határidőn belül a 2012. január 30-i levelében válaszolt.

34 A felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett szóbeli kérdésekre adott válaszait a 2012. március 27-i tárgyaláson meghallgatták.

35 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– az őt érintő részében semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– másodlagosan csökkentse a vele szemben kiszabott bírság összegét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

36 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a keresetet utasítsa el;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

37 A Tanács azt kéri, hogy a Törvényszék:

– az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdésére vonatkozó jogellenességi kifogást utasítsa el;

– megfelelően határozzon a költségekről.

A jogkérdésről

38 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság által a versenyjogba ütköző jogsértések szankcionálása érdekében elfogadott határozatokat illetően az Európai Unió bírósága által gyakorolt bírósági felülvizsgálat az EUMSZ 263. cikkben előírt jogszerűségi vizsgálaton alapul, amelyet – amennyiben ilyen kérelemmel fordulnak hozzá – kiegészít az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikke értelmében az említett bíróságra ruházott korlátlan felülvizsgálati jogkör (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-386/10. P. sz., Chalkor kontra Bizottság ügyben 2011. december 8-án hozott ítéletének [EBHT 2011., I-13085. o.] 53., 63. és 64. pontját). E jogkör feljogosítja a bíróságot arra, hogy a szankció jogszerűségének egyszerű vizsgálatán túl a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, és következésképpen a kiszabott bírság vagy kényszerítő bírság összegét adott esetben törölje, csökkentse vagy növelje (lásd a Bíróság C-272/09. P. sz., KME és társai kontra Bizottság ügyben 2011. december 8-án hozott ítéletének [EBHT 2011., I-12789. o.] 103. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot; lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-11/06. sz., Romana Tabacchi kontra Bizottság ügyben 2011. október 5-én hozott ítéletének [EBHT 2011., II-6681. o.] 265. pontját).

39 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a jelen keresetben a felperes a Törvényszék elé két fő kereseti kérelmet terjesztett, amelyek közül az egyik arra irányult, hogy a megtámadott határozatot az őt érintő részében a Törvényszék semmisítse meg, a másik pedig – másodlagosan – arra, hogy a Törvényszék a vele szemben kiszabott bírság összegét csökkentse.

40 Egyébiránt rá kell mutatni arra, hogy az ellenkérelemben a Bizottság lényegében azt állítja, hogy az első kereseti kérelem elfogadhatatlan amiatt, hogy azt a keresetlevélben semmilyen jogalap nem támasztja alá.

41 Tekintettel a fent felidézett ítélkezési gyakorlatra és a fenti megfontolásokra, a Törvényszék először is a keresetlevélben szereplő első kereseti kérelem elfogadhatóságát vizsgálja meg. Másodszor a megtámadott határozat jogszerűségének felülvizsgálata keretében megvizsgálja azon, elsődlegesen előterjesztett kérelem megalapozottságát, amely a megtámadott határozat részleges megsemmisítésére irányul, majd pedig harmadszor megvizsgálja azon, másodlagosan előterjesztett kérelem megalapozottságát, amely lényegében arra irányul, hogy a Törvényszék éljen korlátlan felülvizsgálati jogkörével annak érdekében, hogy a Bizottság által a felperessel szemben kiszabott bírság összegét csökkentés révén megváltoztassa.

I – *Az elfogadhatóságról*

42 A Bizottság lényegében azt állítja, hogy az első kereseti kérelem elfogadhatatlan, mivel a felperes által hivatkozott jogalapok csupán a bírság összegének csökkentésére irányulnak. Ezen túlmenően a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a felperes azon kísérletét, hogy a keresetlevél indokolásbeli hiányosságát a válaszban orvosolja, elkésettsége miatt el kell utasítani.

43 A felperes ezzel szemben lényegében azt hozza fel, hogy a keresetlevélben előterjesztett tényekből azt a következtetést kell levonni, hogy a megtámadott határozatot meg kell semmisíteni. Ezenkívül a válaszban a felperes kifejti, hogy e semmisség abból adódik, hogy ő nem vett részt a megállapított jogsértésben, mivel – amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (873) preambulumbekezdésében megállapította – neki nem volt tudomása az említett jogsértés konkrétan hat tagállamot érintő földrajzi kiterjedéséről.

44 Először is az első kereseti kérelem elfogadhatóságának értékelését illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, ha a felperes valamely kereseti kérelem alátámasztására semmilyen jogalapot nem terjeszt elő, nem teljesül az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontjában előírt azon feltétel, miszerint a felhozott jogalapokat röviden ismertetni kell, a szóban forgó kereseti kérelmet pedig mint elfogadhatatlant el kell utasítani (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-339/94-T-342/94. sz., Metsä-Serla és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1727. o.] 62. pontját, valamint T-310/02. sz., Theodorakis kontra Tanács ügyben 2004. március 23-án hozott ítéletének [EBHT-KSZ 2004., I-A-95. o. és II-427. o.] 21. és 22. pontját).

45 Egyébiránt, szintén az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, bár el kell ismerni, hogy a kereset jogalapjainak bemutatása nem kötődik az eljárási szabályzat szakkifejezéseihez és számozásához, és hogy e jogalapok tartalmi, nem pedig jogi minősítés révén történő ismertetése elegendő lehet, ennek mindazonáltal feltétele, hogy az említett jogalapok a keresetlevélből kellően világosan kitűnjenek (a Törvényszék T-85/92. sz., De Hoe kontra Bizottság ügyben 1993. április 28-án hozott végzésének [EBHT 1993., II-523. o.] 21. pontja és T-315/10. sz., Groupe Partouche kontra Bizottság ügyben 2012. január 20-án hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 20. pontja; a Törvényszék T-161/06. sz., Arbos kontra Bizottság ügyben 2012. október 25-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 22. pontja).

46 A jelen ügyben annak érdekében, hogy az első kereseti kérelem elfogadhatóságáról határozni lehessen, a fenti 44. és 45. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban meg kell vizsgálni azt, hogy a felperes előterjesztett-e olyan jogalapokat és – legalább röviden – olyan, e kifogások alapját képező ténybeli és jogi elemeket, amelyek lényegében az említett kereseti kérelmet alátámasztják.

47 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a kereset alátámasztása végett a felperes nyolc jogalapot terjeszt elő. Az első jogalap lényegében az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdésére tekintettel a felperesnek felrótt jogsértés megállapítására és a vele szemben kiszabott bírság összegére vonatkozó mérlegelési hibákon alapul, a második jogalap az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének megsértésén alapul, amely az említett rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében említett 10%-os felső határ alkalmazásából ered, a harmadik jogalap arra vonatkozik, hogy az egyenlő bánásmód elvét megsértve nem vették figyelembe a felperesnek a megállapított jogsértésben való egyéni részvételét, a negyedik jogalap azon alapul, hogy az egyenlő bánásmód elvét megsértve nem vették figyelembe a Bizottság korábbi határozatait, az ötödik jogalap arra vonatkozik, hogy az arányosság elvét megsértve nem vették figyelembe a felperes korlátozott gazdasági teljesítőképességét, a hatodik jogalap a visszaható hatály tilalma elvének megsértésén alapul, amely abból eredt, hogy a 2006. évi iránymutatást, amely a bírságok összegének kiszámítására vonatkozóan szigorúbb módszert ír elő, mint a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az [ESZAK 65. cikk] (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.; a továbbiakban: 1998. évi iránymutatás), az elfogadását

megelőzően elkövetett cselekményekre alkalmazták, a hetedik jogalap arra vonatkozik, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése sérti a meghatározottság elvét, a nyolcadik jogalap pedig arra, hogy a 2006. évi iránymutatás jogellenes annyiban, amennyiben a Bizottság számára túl széles mérlegelési jogkört biztosít. E két legutóbbi jogalap jogellenességi kifogásnak minősül.

48 Kétségtelen, hogy meg kell állapítani, hogy a felperes ezt a nyolc jogalapot anélkül terjesztette elő, hogy gondot fordított volna annak pontosítására, hogy azok a két fő kereseti kérelem közül melyiket támasztják alá.

49 Mindazonáltal rá kell mutatni arra, hogy a harmadik jogalap kivételével, amely lényegében – amennyiben arra irányul, hogy a Törvényszék a felperessel szemben kiszabott bírság összegének számítási paramétereit a felperesnek a többi résztvevőhöz képest sajátos helyzetére tekintettel módosítsa – a második kereseti kérelem alátámasztását szolgálja, az első, a második, a negyedik és az ötödik jogalap lényegében azt célozza, hogy a Törvényszék mondja ki, hogy a Bizottság azáltal, hogy nem vett figyelembe a felperesnek a megállapított jogsértésben való részvételét jellemző különböző körülményeket, több olyan mérlegelési hibát követett el, amelyek miatt a megtámadott határozat több jogellenességben szenved, amelyekre tekintettel a Törvényszéknek meg kellene semmisítenie a megtámadott határozatot, vagy legalább csökkentenie kellene a felperessel szemben kiszabott bírság összegét. Ami a hatodik jogalapot illeti, meg kell állapítani, hogy a felperes azzal, hogy a visszaható hatály tilalma elvének a megsértésére hivatkozik, amely szerinte abból ered, hogy a 2006. évi iránymutatást alkalmazták a neki felrótt cselekményekre, amelyeket az említett iránymutatás elfogadása előtt követett el, lényegében azt kéri, hogy a Törvényszék állapítsa meg, hogy a bírság összegének kiszámítására vonatkozó módszer, amelyet a Bizottság a megtámadott határozatban alapul vett, jogellenes, amely jogellenességre tekintettel a Törvényszéknek a megtámadott határozatot meg kellene semmisítenie, vagy legalább csökkentenie kellene a felperessel szemben kiszabott bírság összegét, mivel ha a Bizottság az 1998. évi iránymutatást alkalmazta volna, az említett bírság összege kisebb lett volna. A hetedik és a nyolcadik jogalapot illetően meg kell állapítani, hogy a felperes azzal, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének jogellenességére, illetőleg a 2006. évi iránymutatás jogellenességére hivatkozik, azt kívánja bizonyítani, hogy a megtámadott határozat annyiban, amennyiben a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása céljából az említett cikkre és az említett iránymutatásra támaszkodik, több jogellenességben szenved, amelyekre tekintettel a Törvényszéknek a megtámadott határozatot meg kellene semmisítenie, vagy legalább a felperessel szemben kiszabott bírság összegét csökkentenie kellene.

50 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy a harmadik jogalap kivételével az összes többi jogalap előterjesztésére a keresetlevélben az első kereseti kérelem alátámasztása végett került sor. Következésképpen a Bizottság állításával ellentétben, az első kereseti kérelmet elfogadhatónak kell nyilvánítani.

51 Másodszor, ami azon érvek elfogadhatóságát illeti, amelyeket a felperes a válaszban annak bizonyítása végett fejtett ki, hogy ő nem vett részt hat tagállamra kiterjedő egységes és folyamatos jogsértésben, emlékeztetni kell arra, hogy az eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-ával összefüggésben értelmezett 44. cikke 1. §-ának c) pontjából kitűnik, hogy a keresetlevélnek tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését, illetve hogy az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel. Ugyanakkor a keresetlevélben korábban közvetlenül vagy hallgatólagosan megfogalmazott jogalap kiegészítéséből álló, ahhoz szorosan kapcsolódó jogalapot elfogadhatónak kell tekinteni (lásd a Törvényszék T-94/98. sz., Alferink és társai kontra Bizottság ügyben 2008. június 26-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-1125. o.] 38. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

52 A jelen ügyben a megállapított jogsértés földrajzi kiterjedését illetően a Törvényszék rámutat arra, hogy a keresetlevélben két alkalommal – az első és a harmadik jogalap alátámasztásaként – a felperes felrója a Bizottságnak, hogy mérlegelési hibát követett el a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámításával kapcsolatban, ami abból ered, hogy ugyanazon tényezőket alkalmazta, amelyeket azon

vállalkozások esetében alkalmazott, amelyeknek a megállapított jogsértés teljes egészéről tudomásuk volt, miközben a megtámadott határozat (873) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a felperesnek az említett jogsértés földrajzi kiterjedését illetően csupán két tagállamról (Németországról és Ausztriáról) volt tudomása azon hat tagállam közül, amelyeket a jogsértés érintett. Egyébiránt a felperes két alkalommal azt állítja, hogy a jogsértésben való részvétele tehát e két tagállam területére korlátozódott.

53 Ellenben a megállapított jogsértés többi alapvető jellemzőjét illetően meg kell állapítani, hogy a felperes a keresetlevélben ezeket a jellemzőket, és különösen azt a tényt, hogy az említett jogsértés a termékek fenti 3. pontban megjelölt három alcsoportját érintette, nem vitatta, hanem mindössze azt állította, hogy ő e három alcsoport közül csak az egyiknek a piacán tevékenykedik.

54 A fenti megállapításokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a felperes által a válaszban a megállapított jogsértés földrajzi kiterjedésének vitatása céljából kifejtett érvek a keresetlevélben megfogalmazott egyik kifogás kiegészítésének minősülnek, ezért azokat elfogadhatónak kell nyilvánítani. Ami viszont a válaszban kifejtett többi érvet illeti, amelyek a megállapított jogsértés többi alapvető jellemzőjének vitatására irányulnak, azok nem minősülnek a keresetlevélben megfogalmazott egyik kifogás kiegészítésének, és azokat elkésettségükre tekintettel elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

II – *Az ügy érdeméről*

55 Amint arra a fenti 49. pont rámutatott, a felperes a kereset alátámasztása végett nyolc jogalapot terjeszt elő. Az első, a második, a negyedik, az ötödik és a hatodik jogalap előterjesztése mind a megtámadott határozat részleges megsemmisítésére irányuló kérelmek, mind pedig a felperessel szemben kiszabott bírság összegének a Törvényszék által történő csökkentésére irányuló kérelmek (első és második kereseti kérelem) alátámasztását szolgálja. A harmadik jogalap előterjesztése kizárólag azon kereseti kérelem alátámasztását célozza, amely arra irányul, hogy a Törvényszék az említett összeget csökkentse (második kereseti kérelem). A hetedik és a nyolcadik jogalapot illetően, amint az ugyanazon pontból kitűnik, meg kell állapítani, hogy azok jogellenességi kifogásnak minősülnek.

56 Következésképpen először is a hetedik és a nyolcadik jogalap keretében felhozott két jogellenességi kifogást kell megvizsgálni. Másodszor, amint a fenti 41. pont tartalmazza, meg kell vizsgálni egyrészt a megtámadott határozat részleges megsemmisítésére irányuló kérelmet, másrészt pedig azon kérelmet, amely arra irányul, hogy a Törvényszék éljen korlátlan felülvizsgálati jogkörével annak érdekében, hogy a kiszabott bírság összegét csökkentés révén megváltoztassa.

A – *A jogellenességi kifogásokról*

1. Az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének jogellenességére alapított kifogásról

57 A felperes az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének jogellenességére alapított kifogás (a továbbiakban: első kifogás) keretében lényegében azt állítja, hogy az említett cikk, amelyen a megtámadott határozat alapul, sérti a „meghatározottság elvét”, amennyiben e cikk kizárólag a jogsértés súlyát és időtartamát említi a bírság összege kiszámításának paramétereiként, anélkül hogy e fogalmakat pontosabban meghatározná, ami azt jelenti, hogy a Bizottság a bírság összegének megállapítása tekintetében szinte korlátlan mérlegelési mozgástérrel rendelkezik.

58 A Bizottság, amelyet a Tanács támogat, nem ért egyet a felperes által az első kifogás alátámasztása végett előadott érvekkel.

59 Bár a felperes a jelen ügyben a „meghatározottság elvének” megsértésére hivatkozik, meg kell állapítani, hogy lényegében a büntetések törvényességének elvére és a jogbiztonság elvére utal akkor, amikor előadja, hogy a jogsértés súlyának és időtartamának fogalmai nem elég pontosak (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-352/09. P. sz., ThyssenKrupp Nirosta kontra Bizottság ügyben 2011. március 29-én hozott ítéletének [EBHT 2011., I-2359. o.] 80. pontját). Az első kifogást tehát e két elv tükrében kell megvizsgálni.

60 Ezzel kapcsolatban az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a büntetések törvényességének elve, amint az az Európai Unió Alapjogi Chartájának (HL 2010. C 83., 389. o.) 49. cikkében szerepel, és amint azt többek között az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 7. cikke rögzítette, a jogbiztonság elvéből következik, amely megköveteli, hogy az európai uniós szabályozás egyértelműen meghatározza a jogsértéseket és a szankciókat (lásd a fenti 59. pontban hivatkozott ThyssenKrupp Nirosta kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 80. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, lásd továbbá ebben az értelemben a Törvényszék T-279/02. sz., Degussa kontra Bizottság ügyben 2006. április 5-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-897. o.] 66. pontját, valamint T-11/05. sz., Wieland-Werke és társai kontra Bizottság ügyben 2010. május 19-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 58. pontját).

61 Továbbá a jogbiztonság elve megköveteli, hogy e szabályozás tegye lehetővé az érdekeltek számára az ez alapján őket terhelő kötelezettségek terjedelmének pontos ismeretét, és azt, hogy ez utóbbiak egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket, és ezeknek megfelelően járhassanak el (a Bíróság fenti 59. pontban hivatkozott ThyssenKrupp kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 81. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 A büntetések törvényességének elve és a jogbiztonság elve követelményeinek teljesítése érdekében nem szükséges, hogy azon rendelkezések, amelyek értelmében ezeket a szankciókat kiszabják, olyan mértékben meghatározottak legyenek, amelyek teljes bizonyossággal előre láthatóvá teszik az e rendelkezések megsértéséből eredő következményeket. Ugyanis az, hogy a rendelkezés homályos fogalmakat tartalmaz, nem jelenti feltétlenül e két elv megsértését, és az, hogy egy törvény mérlegelési jogkört biztosít, önmagában nem ütközik az előreláthatóság követelményébe, feltéve hogy e jogkör gyakorlásának terjedelme és módja kellő pontossággal meghatározott (lásd ebben az értelemben a fenti 60. pontban hivatkozott Degussa kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 71. pontját, valamint a fenti 60. pontban hivatkozott Wieland-Werke és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 62. és 63. pontját).

63 E tárgyban a Bíróság kimondta, hogy a törvény egyértelműségét nem csupán a vonatkozó rendelkezés szövegére tekintettel kell értékelni, hanem az állandó és közzétett ítélkezési gyakorlat általi pontosításokra tekintettel is (a C-266/06. P. sz., Evonik Degussa kontra Bizottság ügyben 2008. május 22-én hozott ítélet [az EBHT-ban nem tették közzé] 40. pontja). A Bíróság azt is hangsúlyozta, hogy a Bizottság az iránymutatás kidolgozásakor átvette többek között az ítélkezési gyakorlat által az uniós versenyjogi bírságok összegének kiszámítására vonatkozó módszert illetően kialakított kritériumokat, e kritériumok alapján pedig ismert és hozzáférhető határozathozatali gyakorlatot tudott kialakítani (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Evonik Degussa kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 61. pontját).

64 Ami az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének a büntetések törvényességének elvére és a jogbiztonság elvére tekintettel fennálló érvényességét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék a felperes által az első kifogás alátámasztása végett kifejtett érvekhez lényegében hasonló érvekkel összefüggésben már megállapította, hogy e cikk (2) és (3) bekezdése, amelyek együttesen értelmezendők, mivel a Bizottság mérlegelési jogkörét korlátozzák, megfelelnek az említett elvekből eredő követelményeknek (a fenti 60. pontban hivatkozott Wieland-Werke és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 63–72. pontja).

65 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.

2. A 2006. évi iránymutatás jogellenességére alapított kifogásról

66 A keresetlevélből és a 2012. január 30-i levélből kitűnik, hogy a 2006. évi iránymutatás jogellenességére alapított kifogás (a továbbiakban: második kifogás) címén a felperes azt állítja, hogy ez az iránymutatás, különösen annak 35. és 37. pontja, jogellenes, mivel az iránymutatás az általa a Bizottságra ruházott, szinte korlátlan mérlegelési jogkörre tekintettel sérti a büntetések törvényességének elvét és a jogbiztonság elvét.

67 A Bizottság nem ért egyet a felperes által a második kifogás alátámasztása végett előadott érvekkel.

68 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint alapvetően az iránymutatások Bizottság által történő elfogadása hozzájárul annak biztosításához, hogy a büntetések törvényességének elvét tiszteletben tartsák. Ezzel kapcsolatban rá kell mutatni arra, hogy az iránymutatás általánosan és elvont módon meghatározza azt a módszert, amelyet a Bizottság magára vállalt a bírságok összegének megállapítása végett, következésképpen garantálja a vállalkozások jogbiztonságát (a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 211. és 213. pontja).

69 Másodszor a 2006. évi iránymutatás 2. pontjából következik, hogy az iránymutatás az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése által meghatározott jogi keretbe illeszkedik. Márpedig a fenti 59–64. pontban megállapítást nyert, hogy ez a cikk megfelel a büntetések törvényességének elvéből és a jogbiztonság elvéből eredő követelményeknek.

70 Harmadszor hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság azáltal, hogy a 2006. évi iránymutatást elfogadta, nem lépte túl az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése által számára biztosított mérlegelési mozgástér kereteit (lásd ebben az értelemben analógia útján a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 250. pontját).

71 Az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy a Bizottságnak a bírságok összegének meghatározásakor a jogsértés súlyát és időtartamát kell figyelembe vennie. Márpedig a 2006. évi iránymutatás a 19. pontjában kimondja, hogy a bírság alapösszege az eladások értékéhez bizonyos meghatározott mértékben arányik; az arányszámot a jogsértés súlyának függvényében állapítják meg, és a jogsértés éveinek számával szorozzák meg.

72 Konkrétan, ami a jogsértés súlyának figyelembevételét illeti, a 2006. évi iránymutatás 21–23. pontja szerint az eladások értékének figyelembe vett arányát (a továbbiakban: a „jogsértés súlyára” vonatkozó együttható) akár 30%-ban is megállapíthatják, bizonyos tényezők figyelembevételével, mint például a jogsértés jellege, valamennyi érintett fél összesített piaci részesedése, a jogsértés földrajzi kiterjedése, valamint az, hogy a jogsértés megvalósult-e, vagy sem, tekintettel arra, hogy az árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló megállapodások jellegüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartoznak. A 2006. évi iránymutatás 25. pontja kifejti, hogy a Bizottság a fent említett tényezőkre figyelemmel elrettentés céljából az alapösszegbe beépít egy olyan arányt, mely lehetővé teszi egy kiegészítő összeg kiszámítását (a továbbiakban: „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható), amely az eladások értékének 15 és 25%-a között mozog.

73 A jogsértés időtartamának figyelembevételét illetően a 2006. évi iránymutatás 24. pontja úgy rendelkezik, hogy egyrészt az eladások értékének függvényében meghatározott összeget megszorozzák a jogsértésben való részvétel éveinek számával, másrészt pedig a hat hónapnál rövidebb időszak fél évként, a hat hónapot meghaladó, de egy évnél rövidebb időszak egy teljes évként kerül beszámításra.

74 A 2006. évi iránymutatás 27–31. pontja értelmében az alapösszeget ezután kiigazíthatják annak érdekében, hogy súlyosító, illetve enyhítő körülményeket vegyenek figyelembe, és annak érdekében, hogy a bírság összegének kellően elrettentő jellegét biztosítsák. Az említett iránymutatás 34. pontja szerint az alapösszeg a 2002. évi engedékenységi közlemény figyelembevétele céljából is csökkenthető.

75 A 2006. évi iránymutatás 32. pontja azt is kimondja, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének megfelelően, a jogsértésben részt vevő valamennyi vállalkozás, illetve vállalkozások társulása vonatkozásában a bírság végső összege semmilyen esetben nem haladhatja meg az előző üzleti év során megvalósított teljes forgalom 10%-át.

76 Végül egyrészt a Bizottság a 2006. évi iránymutatás 35. pontjában kivételes jelleggel úgy rendelkezik, hogy a bírság összegének megállapítása során figyelembe veheti a vállalkozás fizetőképességének hiányát. Ellentétben azzal, amit a felperes állít, e rendelkezés nem biztosít korlátlan mérlegelési mozgásteret a Bizottság számára, mivel a bírság összegének a fizetőképesség hiánya miatti csökkentésére vonatkozó feltételeket e rendelkezés nagyon pontosan ismerteti. Ily módon az említett pont rögzíti, hogy egyrészről a bírság összege nem csökkenthető csupán a vállalkozás kedvezőtlen vagy veszteséges pénzügyi helyzetének megállapítása miatt, másrészről pedig a bírság csak abban az esetben csökkenthető, ha objektív bizonyíték áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy a bírság kiszabása visszafordíthatatlanul veszélybe sodorná az érintett vállalkozás gazdasági életképességét, és eszközeit értéküktől teljesen megfosztaná.

77 Másrészt a 2006. évi iránymutatás 37. pontjában a Bizottság kimondja, hogy az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán eltérhet a 2006. évi iránymutatásban leírt módszertől. Mivel az említett pont rendelkezései nem jogosítják fel a Bizottságot arra, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt elvektől eltérjen, meg kell állapítani, hogy a felperes állításával ellentétben e rendelkezések nem biztosítanak szinte korlátlan mérlegelési jogkört a Bizottság részére, következésképpen pedig az említett pont nem tér el a büntetések törvényességének elvétől.

78 Ebből következik, hogy a 2006. évi iránymutatás Bizottság általi elfogadása, mivel az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése által meghatározott jogi keretbe illeszkedett, hozzájárult a Bizottság e rendelkezésből eredő mérlegelési jogkörének gyakorlására vonatkozó korlátok meghatározásához (a fenti 60. pontban hivatkozott Degussa kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 82. pontja), és a büntetések törvényességének elvét nem sértette meg, hanem hozzájárult annak tiszteletben tartásához.

79 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.

B – *A megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránti, elsődlegesen előterjesztett kérelemről*

80 Amint arra a fenti 49. pont rámutatott, az első, a második, a negyedik, az ötödik és a hatodik jogalap előterjesztésére különösen a megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránti kérelem alátámasztása végett került sor.

81 Mivel a Bizottság a megtámadott határozatban a 2006. évi iránymutatást alkalmazta, és – amint az a fenti 78. pontban megállapítást nyert – a második kifogást el kell utasítani, először is a hatodik jogalapot kell megvizsgálni, amely a visszaható hatály tilalma elvének megsértésén alapul, amely abból ered, hogy ezen iránymutatást alkalmazták a felperesnek felrótt cselekményekre, amelyek az iránymutatás elfogadását időben megelőzték. Ezt követően kell megvizsgálni az első, a második, a negyedik és az ötödik jogalapot, amennyiben azok annak bizonyítására irányulnak, hogy a megtámadott határozat több olyan jogellenességben szenved, amely a Bizottság által elkövetett több mérlegelési hibából ered.

1. A visszaható hatály tilalma elvének megsértésére alapított, hatodik jogalapról

82 A felperes azt állítja, hogy mivel a kartell 1992 és 2004 közötti időszakot érint, a Bizottságnak az 1998. évi iránymutatást kellett volna alkalmaznia. A felperes szerint, mivel a Bizottság a bírságok összegét a 2006. évi iránymutatás alapján számította ki, megsértette a visszaható hatály tilalmának elvét. A felperes hozzáteszi, hogy az 1998. iránymutatás alkalmazása esetén a bírság kisebb lett volna.

83 A Bizottság vitatja a felperes által a hatodik jogalap alátámasztása végett kifejtett érveket.

84 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a büntetőjogi rendelkezések visszaható hatályának tilalmára vonatkozó elvre – amint az az Európai Unió Alapjogi Chartájának 49. cikkében szerepel, és amint azt többek között az EJEE 7. cikke rögzítette –, amelynek tiszteletben tartását az uniós bíróság biztosítja, hivatkozni lehet valamely jogsértést megállapító jogszabály új értelmezésének visszaható hatályú alkalmazásával szemben, amennyiben ezen értelmezés eredménye a jogsértés elkövetésének időpontjában nem volt ésszerűen előre látható (lásd ebben az értelemben analógia útján a Bíróság C-3/06. P. sz., Groupe Danone kontra Bizottság ügyben 2007. február 8-án hozott ítéletének [EBHT 2007., I-1331. o.] 87–89. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a Törvényszék T-83/08. sz., Denki Kagaku Kogyo és Denka Chemicals kontra Bizottság ügyben 2012. február 2-án hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 120. pontját).

85 Másodszor, az úgyszintén állandó ítélkezési gyakorlat szerint, az 1/2003 rendelet 23. cikkének (5) bekezdésében foglalt rendelkezések ellenére, amelyekből kitűnik, hogy a versenyjog megsértése miatt bírságot kiszabó határozatok nem büntetőjogi jellegűek, a Bizottság köteles tiszteletben tartani a visszaható hatály tilalmának elvét minden olyan közigazgatási eljárásban, amely a Szerződés versenyszabályai alapján szankciók kiszabásához vezethet (lásd ebben az értelemben a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 202. pontját; lásd a fenti 84. pontban hivatkozott Denki Kagaku Kogyo és Denka Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 122. pontját). Ez a helyzet különösen akkor, ha a Bizottság úgy dönt, hogy módosít valamely büntetőpolitikát, a jelen esetben általános versenyjogi bírságkiszabási politikáját. Az ilyen módosítás ugyanis, különösen, ha olyan magatartási szabályok elfogadása révén történik, mint amilyen például az iránymutatás is, hatással lehet a visszaható hatály tilalmának elvére (a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 222. pontja).

86 Harmadszor, a Bíróság kimondta, hogy a visszaható hatály tilalmára vonatkozó elv tiszteletben tartásának ellenőrzéséhez meg kell vizsgálni, hogy az érintett jogsértések elkövetésekor a szóban forgó módosítás ésszerűen előre látható volt-e (a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 224. pontja). Az előreláthatóság fogalmának hatálya nagymértékben a szóban forgó szöveg tartalmától, a vonatkozó jogterülettől, valamint a szöveg címzettjeinek számától és minőségétől függ. A jogszabály előreláthatóságával nem ellentétes, hogy az érintett személynek világos jogi tanácsokért kelljen folyamodnia ahhoz, hogy ésszerű szinten felmérhesse, hogy bizonyos cselekménynek az adott ügy körülményei között milyen következményei lehetnek. Ez különösen igaz a szakmai tevékenységet ellátó személyek esetében, akik megszokták, hogy foglalkozásuk gyakorlásakor nagy gondossággal kell eljárniuk. Tehát elvárható tőlük, hogy különös gondossággal értékeljék a foglalkozásukkal járó veszélyeket (a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 219. pontja).

87 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az 1/2003 rendelet rendelkezéseiből eredő versenyszabályok hatékony alkalmazása megköveteli, hogy a Bizottság az említett rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében megállapított felső határ korlátain belül bármikor megemelhesse a bírságok mértékét, amennyiben ez a versenypolitika végrehajtásának biztosításához szükséges. Ebből következik, hogy az olyan közigazgatási eljárásban érintett vállalkozások, amelyben bírság kiszabására is sor kerülhet, sem a bírságösszeg kiszámításának módszerére, sem arra nem alapíthatnak jogos bizalmat, hogy a Bizottság a korábban kiszabottakhoz képest nem fogja növelni a bírságok mértékét, hanem épp ellenkezőleg, az

említett vállalkozásoknak figyelembe kell venniük azt a lehetőséget, hogy a Bizottság bármikor úgy dönthet, hogy a múltban alkalmazott mértékhez képest megemeli a bírságok összegét, vagy úgy, hogy a bírságok egyedi határozatokban való kiszabásakor megemeli a bírságok összegének mértékét, vagy pedig úgy, hogy egyes esetekben olyan általános hatályú magatartási szabályokat alkalmaz, mint az iránymutatás (a fenti 84. pontban hivatkozott Groupe Danone kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 90. és 91. pontja, valamint a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 227–230. pontja).

88 A jelen ügyben egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy a fenti 69. és 78. pontban már megállapítást nyert, hogy a 2006. évi iránymutatás az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdésében előírt jogi keretbe illeszkedett, és hogy hozzájárult a Bizottság e rendelkezésből eredő mérlegelési jogkörének gyakorlására vonatkozó korlátok meghatározásához. A Törvényszék a fenti 75. pontban különösen megállapította, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének megfelelően a 2006. évi iránymutatás 32. pontja a jogsértésben részt vevő valamennyi vállalkozás, illetve vállalkozások társulása vonatkozásában a bírság végső összegének felső határát az előző üzleti év során megvalósított teljes forgalom 10%-ában rögzíti.

89 Másrészről ki kell emelni, hogy a fennálló ítélkezési gyakorlatra tekintettel a felperesnek – még az 1998. évi iránymutatás időszakos felülvizsgálatára vonatkozó kifejezett rendelkezés hiányában is – figyelembe kellett volna vennie annak lehetőségét, hogy a jogsértés elkövetése után a Bizottság úgy határozhat, hogy új bírságkiszabási iránymutatást fogad el és alkalmaz (a fenti 84. pontban hivatkozott Denki Kagaku Kogyo és Denka Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 116. pontja).

90 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a 2006. évi iránymutatás, és különösen az abban a bírságok összegének kiszámítására vonatkozóan meghatározott új módszer – feltéve, hogy az 1998. évi iránymutatásban előírt módszerhez képest súlyosító hatással volt a kiszabott bírságok mértékére – a megállapított jogsértés elkövetésekor ésszerűen előre látható volt az olyan vállalkozások számára, mint amilyen a felperes, és hogy a Bizottság a vitatott határozatban a 2006. évi iránymutatásnak az elfogadása előtt elkövetett jogsértésre való alkalmazásával nem sértette meg a visszaható hatály tilalmának elvét (lásd ebben az értelemben a Bíróság fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 231. és 232. pontját, valamint C-397/03. P. sz., Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben 2006. május 18-án hozott ítéletének [EBHT 2006., I-4429. o.] 25. pontját).

91 Következésképpen a hatodik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

2. A Bizottság által a felperesnek felrótt jogsértés megállapítása során és a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása során elkövetett mérlegelési hibákra alapított, első jogalapról

92 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az első jogalap címe, a keresetlevélben szereplő formájában, amely úgy szól, hogy „az alperes nem vesz figyelembe számos, a felperes javára szóló enyhítő körülményt, megsértve ezzel az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését”, arra engedhet következtetni, hogy a felperes azt állítja, a megtámadott határozat több olyan jogellenességben szenved, amely abból ered, hogy a Bizottság nem vett figyelembe enyhítő körülményeket, amelyek alapján a felperessel szemben általa kiszabott bírság összegét csökkentenie kellett volna.

93 Azonban a felperes által felhozott körülmények, konkrétan tizenhárom, amelyeket egyenként ugyanennyi, az első jogalapot felosztó rész keretében fejt ki, lényegében a Bizottság által elkövetett több mérlegelési hibára utalnak, amelyek közül először is bizonyos hibák a Bizottság által a felperesnek felrótt jogsértés megállapítására vonatkoznak (negyedik, hatodik, hetedik, nyolcadik és tizenegyedik

rész), másodszor pedig a többi hiba a Bizottság által a felperessel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítására vonatkozik (első, második, harmadik, ötödik, kilencedik, tizedik, tizenkettedik és tizenharmadik rész).

a) A felperesnek felrótt jogsértés megállapítására vonatkozó mérlegelési hibákról

94 Először is az első jogalap hatodik, hetedik és nyolcadik részét kell megvizsgálni, mivel azok lényegében annak bizonyítására irányulnak, hogy a Bizottság mérlegelési hibát követett el, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a felperes Ausztriában részt vett a megállapított jogsértésben, így pedig a felperes említett jogsértésben való esetleges részvétele Németországra korlátozódna.

95 Másodszor az első jogalap negyedik és tizenegyedik részét kell megvizsgálni, amennyiben azok lényegében az EUMSZ 101. cikk téves alkalmazásának bizonyítására irányulnak, mivel bizonyos, a felperesnek felrótt cselekmények nem minősülnek versenyjogi jogsértésnek.

Az első jogalap hatodik, hetedik és nyolcadik részéről, amelyek a felperesnek a megállapított jogsértésben Ausztriában történő részvételét illető mérlegelési hibán alapulnak

96 Mindenekelőtt az első jogalap hetedik részét, aztán a hatodik részét, majd végül a nyolcadik részét kell megvizsgálni.

– Az első jogalap hetedik részéről, amely a felperes által az Ausztriában alkalmazott áraknak a Németországban alkalmazottakhoz történő hozzáigazítását illető mérlegelési hibán alapul

97 A felperes kijelenti, hogy ellentétben azzal, amit a Bizottság a megtámadott határozat (351) preambulumbekezdésében állít, az árakat, amelyeket Ausztriában alkalmazott, nem a versenytársaival kötött megállapodás alapján igazította a Németországban alkalmazott árakhoz, hanem önálló döntés alapján. Ezenkívül a felperes azzal érvel, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat 404. lábjegyzetében e vonatkozásban előterjesztett bizonyítékok olyan időszakból származnak, amelyben ő még nem volt tagja az ASI koordinációs szervezetnek, illetve e bizonyítékok a zuhanykabinokra vonatkoznak, vagyis a termékek olyan alcsoportjára, amelyet nem gyártott.

98 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap hetedik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

99 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy a felperes a megtámadott határozat (351) preambulumbekezdését tévesen értelmezi úgy, hogy a Bizottság azt rótta fel neki, hogy az Ausztriában alkalmazott árakat a Németországban alkalmazott árakhoz igazította. A megtámadott határozat (351) preambulumbekezdése ugyanis azon preambulumbekezdések egyike, amelyekben a Bizottság a felperes által a közigazgatási eljárásban kifejtett érvelést cáfolta. A felperes azt állította, hogy annak ellenére, hogy 2001 óta az ASI koordinációs szervezet találkozóin folyamatosan részt vett, az e találkozók folyamán az árakra vonatkozó információcsere keretében szerzett információkat soha nem használta fel, és az osztrák piacon alkalmazott árait az anyavállalata által a német piacon alkalmazott árakhoz igazodva rögzítette, valamint hogy mindenesetre az információcserének a piacra semmilyen hatása nem volt.

100 A felperes által a közigazgatási eljárásban kifejtett érvelésre válaszul a Bizottság a megtámadott határozat (350) preambulumbekezdésében lényegében azt állapította meg, hogy tekintetbe véve a felperesnek az ASI koordinációs szervezet találkozóin 2001 óta történő részvételét, a felperesnek közvetlenül vagy közvetve szükségképpen figyelembe kellett vennie a versenytársai által az árakra vonatkozóan közölt információkat. Az említett határozat (351) preambulumbekezdésében a Bizottság kifejtette, hogy azon tény, hogy az árak összehangolása adott esetben nem volt hatással a piacra, illetve a végső fogyasztó esetében alkalmazott árakra, nem változtat azon a megállapításon, miszerint ennek az összehangolásnak versenyellenes célja volt. Ugyanezen preambulumbekezdésben a Bizottság

pontosította, hogy sohasem állította azt, hogy a felperes a Németországban alkalmazott árak osztrák területen történő alkalmazásáról tárgyalt, viszont azt megállapította, hogy az ASI koordinációs szervezet tagjai megvitatták árpolitikájukat, aminek során figyelembe vették, hogyan alakultak az árak a német piacon. A fenti megfontolásokból következik, hogy a Bizottság azon megállapítása, amely az Ausztriában alkalmazott áraknak a Németországban alkalmazott árakhoz való hozzáigazítását érinti, nem kifejezetten a felperesnek szól, hanem általánosságban az árak összehangolásának azon mechanizmusára vonatkozik, amelyet a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói az ASI koordinációs szervezet keretében vezettek be, mégpedig azelőtt, hogy a felperes e szervezethez csatlakozott volna. Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy az ASI koordinációs szervezet olyan nemzeti szakmai szövetség volt, amely a termékek fenti 3. pontban említett három alcsoportjának gyártóit tömörítette. Következésképpen a felperes hatástalanul hivatkozik arra a tényre, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat 404. lábjegyzetében előterjesztett bizonyítékok olyan termékekre vonatkoznak, amelyeket ő nem gyártott.

101 Másodszor azon kifogást illetően, miszerint a Bizottság tévesen tekintette úgy, hogy a felperes az ausztriai árakat egy, a versenytársaival kötött megállapodás alapján igazította a Németországban alkalmazott árakhoz, meg kell állapítani, hogy a felperes megelégszik annak kijelentésével – anélkül hogy e kijelentést alátámasztaná –, hogy ez a hozzáigazítás önálló döntésen alapult. Ennélfogva e kifogást el kell utasítani.

102 Harmadszor a Bizottság által a megtámadott határozat (350) preambulumbekezdésében megfogalmazottakhoz hasonlóan meg kell állapítani, hogy a felperes a kifogásközlésre adott válaszában megerősítette, hogy 2001 óta részt vett az ASI koordinációs szervezet találkozói keretében az áremelésekre vonatkozóan folytatott információcserében, hangsúlyozta ugyanakkor, hogy az e találkozók folyamán az árakra vonatkozó információcsere keretében szerzett információkat soha nem használta fel. A Törvényszék által a tárgyaláson feltett kérdésre válaszolva a felperes ezt a megállapítást megerősítette. A részvétel e bevallását egyébként megerősítik a Bizottság pontos, egybevágó és a felperes által nem vitatott – a megtámadott határozat (325)–(339) preambulumbekezdésében kifejtett – bizonyítékokkal kellőképpen alátámasztott megállapításai, amelyek bizonyítják, hogy a felperes 2001-től kezdve folyamatosan részt vett az ASI koordinációs szervezet találkozóin, amelyek során a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói az osztrák piacon alkalmazott áraikat összehangolták. A fenti megfontolásokból következik, hogy a Bizottság jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a felperes az áremelések összehangolásában megnyilvánuló versenyellenes megállapodásokban vett részt.

103 Egyrészt ezt a megállapítást nem kérdőjelezheti meg az a körülmény, hogy a megtámadott határozat 404. lábjegyzete olyan információkat tartalmaz, amelyek a felperesnek az ASI koordinációs szervezethez való csatlakozását megelőző időszakra vonatkoznak. Ez a lábjegyzet ugyanis a megtámadott határozat (351) preambulumbekezdésében szereplő azon megállapítás alátámasztását célozza, amely az ausztriai áraknak a Németországban alkalmazott árakhoz történő hozzáigazítására vonatkozik. Márpedig a fenti 100. pont ismertette, hogy e megállapítás általánosságban az árak összehangolásának azon mechanizmusára vonatkozik, amelyet a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói az ASI koordinációs szervezet keretében vezettek be, mégpedig azelőtt, hogy a felperes e szervezethez csatlakozott volna.

104 Másrészt azon körülmény, miszerint a szóban forgó megállapodásokat a felperes nem hajtotta végre, mivel árait német anyavállalatának áraihoz igazította, és az ASI koordinációs szervezet találkozóin zajló információcsere keretében szerzett információkat nem használta fel, nem zárhatja ki az EUMSZ 101. cikknek és az EGT-Megállapodás 53. cikkének az alkalmazását.

105 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy az első jogalap hetedik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

– Az első jogalap hatodik részéről, amely a felperesnek az ausztriai információcserében való részvételét illető mérlegelési hibán alapul

106 A felperes azzal érvel, hogy ő Ausztriában csak az árakra vonatkozó érzékeny kereskedelmi információk cseréjében vett részt. E kijelentés alátámasztása végett kifejti, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat 387. lábjegyzetében hivatkozott dokumentumok közül egyik sem bizonyítja, hogy ő Ausztriában jogellenes információcserében vett részt.

107 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap hatodik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

108 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy feltéve hogy az említett érvek teljes egészükben vagy akár csak részben megalapozottak, az a hiba, amelyben a megtámadott határozatban szereplő azon megállapítás szenvedne, amely a felperesnek az érzékeny kereskedelmi információkra vonatkozó ausztriai információcserében való részvételével kapcsolatos, nem vonhatná maga után a megtámadott határozat 1. cikkének a felperest érintő részében történő megsemmisítését. Az első jogalap hetedik részének vizsgálata keretében ugyanis megállapítást nyert, hogy a Bizottság érvényesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes 2001. március 2. és 2004. november 9. között részt vett az osztrák piacon az áremelések összehangolásában. Márpedig a megtámadott határozat (341) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság úgy vélte, az információcsere alátámasztja az árak összehangolásának fő mechanizusát. A megtámadott határozat (395) preambulumbekezdésében a Bizottság tehát az áremelések összehangolásának mechanizmusára hivatkozva jutott arra a következtetésre, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói Ausztriában összejátszásra irányuló megállapodásokat kötöttek.

109 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy a hetedik rész vonatkozásában tett megállapításra tekintettel a hatodik rész tárgyában nem kell határozni.

– Az első jogalap nyolcadik részéről, amely a felperes kartellben való részvételének terjedelmét illető mérlegelési hibán alapul

110 Az első jogalap nyolcadik része keretében a felperes többek között egyrészt azt állítja, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat (796) és (834) preambulumbekezdésében tett megállapítás – nevezetesen, hogy a multinacionális csoportok tették lehetővé, az árak központosított rögzítésének és az említett csoportokon belüli jó információáramlásnak köszönhetően, a kartellnek a határokon és a termékek alcsoportjain túllépő, stabil megszervezését – őt nem érinti, mivel a megállapított jogsértésben való részvételének – az ausztriai fióktelepnek a társaság németországi székhelye irányában az árak rögzítése tekintetében hiányzó önállósága miatt – nem volt multinacionális jelentősége, másrészt pedig azt állítja, hogy ő a termékek fenti 3. pontban említett három alcsoportja közül csak egynek a piacán volt jelen.

111 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap nyolcadik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

112 E tekintetben egyrészt vissza kell helyezni szövegkörnyezetükbe a Bizottság azon, a megtámadott határozat (796) és (834) pontjában szereplő megállapításait, amelyek szerint a multinacionális csoportok az árak központosított rögzítésének köszönhetően a kartellt a határokon és a termékek alcsoportjain túllépve stabilan megszervezték. E megállapítások ugyanis részét képezik a Bizottság azon, a megtámadott határozat (793)–(849) preambulumbekezdésében szereplő érvelésének, amellyel a Bizottság azt kívánta bizonyítani, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói által hat tagállamban kötött és a termékek fenti 3. pontban említett három alcsoportjára kiterjedő, összejátszásra irányuló megállapodások egységes és folyamatos jogsértés jellemzőit mutatják. E megállapítások tehát e minőségükben nem kifejezetten a felperesre vonatkoztak.

113 Másrészt rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság, miután a megtámadott határozat (850) preambulumbekezdésében megállapította az egységes és folyamatos jogsértés fennállását, kifejtette, hogy ahhoz, hogy az ilyen jogsértésért felelőssé tegyék azt a vállalkozást, amely személy szerint a versenyellenes megállapodásoknak csak egy részében vett részt, elegendő azt bizonyítani, hogy az említett vállalkozás saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és tudomása volt a más vállalkozások által e célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított magatartásról, illetve azt, hogy e magatartást ésszerűen előre láthatta, és kész volt ennek kockázatát elfogadni. Márpedig a megtámadott határozat (872) és (873) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapította, hogy a felperes részt vett az egységes és folyamatos jogsértésben, mivel Ausztriában az ASI koordinációs szervezet, Németországban pedig az IndustrieForum Sanitär koordinációs szervezet találkozóin való részvételére tekintettel ésszerűen tudomása lehetett a megállapított jogsértés tárgyát képező különböző termékskálákról. Viszont az említett jogsértés földrajzi kiterjedését illetően a Bizottság úgy vélte, hogy a felperesnek csupán az ausztriai és németországi összejátszásra irányuló magatartásokról lehetett tudomása.

114 Márpedig a jelen keresetben a felperes nem vitatta a megállapított jogsértésnek, nevezetesen egy, a megtámadott határozat (793)–(849) preambulumbekezdésében ismertetett egységes és folyamatos jogsértésnek a létezését. Ezen túlmenően, amint az a fenti 53. és 54. pontban megállapítást nyert, a felperes késedelmesen vitatta azt, hogy tudott az említett jogsértés egyik alapvető jellemzőjéről, nevezetesen arról, hogy e jogsértés a termékek három alcsoportját érintette.

115 Így az a felperes által hivatkozott körülmény, miszerint a Bizottság azon – többek között a megtámadott határozat (793) és (834) preambulumbekezdésében szereplő – megállapításai, amelyek az árak központosított rögzítésére és a termékek kartell által érintett alcsoportjaira vonatkoztak, a felperesre nem alkalmazandók, nem kérdőjelezheti meg a Bizottságnak egyrészt az egységes és folyamatos jogsértés létezésére, másrészt a felperes ilyen jogsértésben való részvételére vonatkozó érvelését, következésképpen pedig nem vonhatja maga után a megtámadott határozat megsemmisítését.

116 A fenti megfontolásokból következik, hogy az első jogalap nyolcadik részét mint hatástalant el kell utasítani.

117 A fenti 105., 109. és 116. pontban levont következtetésekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a felperes állításával ellentétben a Bizottság mérlegelési hiba elkövetése nélkül jelenthette ki azt, hogy a felperesnek a megállapított jogsértésben való részvétele nem korlátozódott Németországra, hanem Ausztriára is kiterjedt.

Az első jogalap negyedik és tizenegyedik részéről, amelyek az EUMSZ 101. cikk téves alkalmazásán alapulnak

118 Rá kell mutatni arra, hogy az első jogalap negyedik része lényegében azon állításokon alapul, amelyek szerint egyrészt az áremelések összehangolása a vevőkör – nevezetesen a nagykereskedők – igényét elégítette ki, másrészt pedig az ilyen igény kielégítése nem minősült az EUMSZ 101. cikk megsértésének. Az első jogalap tizenegyedik részét illetően a felperes azzal érvel, hogy a piac átláthatósága nem káros a versenyre nézve.

119 Mielőtt az első jogalapnak az EUMSZ 101. cikk megsértésére alapított negyedik és tizenegyedik részét megvizsgálnánk, emlékeztetni kell az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe ütköző jogsértés fennállásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlatra.

120 E tekintetben az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása.

121 Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett megállapodás létezéséhez elég az, hogy az érintett vállalkozások kifejezzék az arra irányuló közös akaratukat, hogy meghatározott piaci magatartást tanúsítanak (a Törvényszék T-7/89. sz., Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1991., II-1711. o.] 256. pontja, valamint T-9/99. sz., HFB és társai kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1487. o.] 199. pontja).

122 Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett megállapodás létrejöttnek tekinthető, ha akarategyezség áll fenn magának a verseny korlátozásának tekintetében, még akkor is, ha a tervezett korlátozás konkrét elemei még megbeszélések tárgyát képezik (lásd ebben az értelemben a fenti 121. pontban hivatkozott HFB és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 151–157. és 206. pontját).

123 Az összehangolt magatartás fogalma egyfajta egyeztetést jelent a vállalkozások között, amely – anélkül hogy a szó szoros értelmében vett megállapodás megkötésének szintjét elérné – az e vállalkozások közötti gyakorlati együttműködéssel szándékosan kiiktatja a verseny kockázatait (a Bíróság C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 115. pontja, valamint C-199/92. P. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4287. o.] 158. pontja).

124 E tekintetben az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével ellentétes a gazdasági szereplők közötti bármely olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatfelvétel, amely jellegénél fogva vagy befolyásolja a tényleges, illetve potenciális versenytárs piaci magatartását, vagy feltárja az ilyen versenytárs előtt, hogy az adott vállalkozás saját maga milyen piaci magatartásról döntött, illetve milyen piaci magatartást fontolgat, amennyiben e kapcsolatfelvétel célja vagy hatása a verseny korlátozása (lásd ebben az értelemben a fenti 123. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 116. és 117. pontját).

125 Az információcsere akkor ellentétes az uniós versenyszabályokkal, amennyiben az érintett piac működését illetően a bizonytalanság fokát csökkenti vagy megszünteti, aminek következménye a vállalkozások közötti verseny korlátozása (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-194/99. P. sz. Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10821. o.] 81. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

126 Az érzékeny információk hozzáférhetővé tétele ugyanis megszünteti a versenytárs jövőbeli magatartását érintő bizonytalanságot, és így közvetlenül vagy közvetetten befolyásolja az információk címzettjének stratégiáját (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-238/05. sz., Asnef-Equifax és Administración del Estado ügyben 2006. november 23-án hozott ítéletének [EBHT 2006., I-11125. o.] 51. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Valamennyi gazdasági szereplőnek önállóan kell tehát meghatároznia a belső piacon általa követni kívánt politikát és az ügyfeleivel szemben alkalmazni kívánt feltételeket (lásd a fenti 125. pontban hivatkozott Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 82. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

127 Igaz ugyan, hogy ez az önállósági követelmény nem zárja ki a gazdasági szereplők azon jogát, hogy racionálisan alkalmazkodjanak a versenytársaik megfigyelt vagy várható magatartásához, ám szigorúan tiltja a gazdasági szereplők közötti bármely közvetlen vagy közvetett kapcsolatfelvételt, amennyiben e kapcsolat célja vagy hatása olyan versenyfeltételek teremtése, amelyek – figyelembe véve a kínált termékek vagy szolgáltatások jellegét, a vállalkozások jelentőségét és számát, valamint az érintett piac volumenét – nem felelnek meg a szóban forgó piacon szokásos feltételeknek (lásd a fenti 125. pontban hivatkozott Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 83. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

– Az első jogalap negyedik részéről, amely azon alapul, hogy az árak összehangolása a vevőkör igényét elégítette ki

128 Az első jogalap negyedik része keretében a felperes lényegében azt adja elő, hogy ellentétben a Bizottság által a megtámadott határozatban megállapítottakkal, az EUMSZ 101. cikk megsértése nem valósult meg, mivel a jövőbeli áremelések összehangolása a vevőkör – nevezetesen a nagykereskedők – igényének kielégítését szolgálta, akik a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártóira jelentős nyomást gyakoroltak. Egyébként a felperes azt állítja, hogy a Bizottság elmulasztotta a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása során enyhítő körülményként figyelembe venni azt, hogy milyen nyomást gyakoroltak a nagykereskedők a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártóira, miközben ez a nyomásgyakorlás volt a megállapított jogsértés egyik oka.

129 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap negyedik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

130 E tekintetben először is a felperes azon állítását illetően, miszerint a gyártók közötti összehangolás – mivel az a vevőkör, nevezetesen a nagykereskedők, igényének kielégítését szolgálta – nem minősült az EUMSZ 101. cikk megsértésének, elsőként rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban elemezte, hogy a jelen ügyben a nagykereskedők milyen szerepet töltöttek be. A megtámadott határozat (740) preambulumbekezdésében ugyanis említést tett arról, hogy az úthasználati díj ausztriai bevezetésekor a nagykereskedők a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártóitól az ASI koordinációs szervezet keretében azt kérték, hogy az általuk elhatározott 0,2%-os emelés helyett az árakat 0,6%-kal emeljék. Hasonlóan, a megtámadott határozat (657) és (658) preambulumbekezdésében a Bizottság kifejtette, hogy egyes osztrák gyártók az árak emelésének az euró bevezetése alkalmával történő összehangolását a nagykereskedők által történő nyomásgyakorlással magyarázták. Végül a megtámadott határozat (931)–(934) preambulumbekezdésében a Bizottság általánosságban megemlítette, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói a nagykereskedők vásárlóerejére és nyomásgyakorlására hivatkoztak az összejátszásra irányuló megállapodások igazolása céljából, illetve enyhítő körülményként. A Bizottság mindazonáltal ezeknek az érveknek nem adott helyt.

131 Másodszor a fenti 120–127. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel emlékeztetni kell arra, hogy a fenti 102. pontban megállapítást nyert, hogy a felperes a jövőbeni áremelések osztrák piacon megvalósuló összehangolásában megnyilvánuló versenyellenes megállapodásokban vett részt. Ezenkívül meg kell állapítani, hogy a felperes a jelen kereset keretében, és amint azt a Törvényszék által a tárgyaláson feltett kérdésre válaszolva megerősítette, tartózkodik attól, hogy vitassa a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói által a német piacon kötött, összejátszásra irányuló megállapodásokban való saját részvételét, amint e részvételt a Bizottság a megtámadott határozat (246)–(252) preambulumbekezdésében megállapította.

132 Márpedig, ellentétben a felperes állításával, és amint arra a Bizottság a megtámadott határozat (657) preambulumbekezdésében jogosan mutatott rá, azon tény, hogy a nagykereskedők a gyártóktól azt kérték, hogy bizonyos magatartást tanúsítsanak, nem mentesítheti ez utóbbiakat azon felelősség alól, amelyet a versenyellenes magatartásokban való részvételük okán viselniük kell. Ezenkívül, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (934) preambulumbekezdésében jogosan hangsúlyozza, bár a kartell által érintett piactól az értékesítési láncban feljebb, illetve lejjebb lévő piacokon tapasztalt feltételek befolyásolhatják az előbbi piacon jelen lévő gazdasági szereplők magatartását, ez semmilyen módon nem indokolja azt, hogy ezek a gazdasági szereplők a versenytársaikkal együttműködjenek ahelyett, hogy a piac feltételeire önállóan reagálnának (lásd ebben az értelemben a Törvényszék fenti 121. pontban hivatkozott HFB és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 178. pontját, valamint T-38/02. sz., Groupe Danone kontra Bizottság ügyben 2005. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-4407. o.] 423. pontját).

133 Ennélfogva a jelen ügyben a nagykereskedők állítólagos vásárlóereje, amennyiben bizonyítást nyer, semmiképpen nem indokolhatja a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói által kötött, összejátszásra irányuló megállapodásokat.

134 Másodszor, ami azt illeti, hogy a felperes kifogásolja, hogy a Bizottság a bírság összege kiszámításának szakaszában nem vette figyelembe enyhítő körülményként a nagykereskedők által történő nyomásgyakorlást, elegendő arra emlékeztetni, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az ilyen nyomásgyakorlás, bármekkora mértékű is, nem minősülhet enyhítő körülménynek. Az ilyen nyomás semmit sem változtat az elkövetett jogsértés tényén és súlyán. A felperes – a kartellben való részvétel helyett – jelenthette volna a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak a rá gyakorolt nyomást, és panaszt nyújthatott volna be a Bizottsághoz (lásd ebben az értelemben a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 370. pontját, valamint a Törvényszék T-23/99. sz., LR AF 1998 kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1705. o.] 339. pontját).

135 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Bizottság jogosan döntött úgy, hogy a nagykereskedők által gyakorolt nyomást enyhítő körülményként nem veszi figyelembe.

136 A fenti megfontolások alapján az első jogalap negyedik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

– Az első jogalap tizenegyedik részéről, amely a piaci átláthatóságnak a verseny szempontjából fennálló előnyein alapul

137 A felperes lényegében azzal érvel, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozat (991) preambulumbekezdésében szereplő azon állítása, miszerint az árrögzítési időpontok összehangolása megerősíti az árciklusok működési módját, mivel a piacot átláthatóvá teszi, figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy egyrészt a piac átláthatósága önmagában nem káros a versenyre nézve, másrészt pedig ez az összehangolás és ez az átláthatóság az ütemezésre, nem pedig az árakra vonatkozott.

138 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap tizenegyedik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

139 E tekintetben a fenti 120–127. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (991) preambulumbekezdésében a felperes azon, a közigazgatási eljárásban előadott érveire válaszolt, amelyek az áremelések ütemezésének összehangolásából eredő állítólagos előnyökre vonatkoztak. A Bizottság ennek kapcsán megállapította, hogy az említett érvek megerősítik a piac átláthatóságát és az árciklusoknak a megtámadott határozatban leírt működését.

140 Amint az első jogalap negyedik részének keretében is történt, egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy a fenti 102. pontban megállapítást nyert, hogy a felperes az áremelések osztrák piacon megvalósuló összehangolásában megnyilvánuló versenyellenes megállapodásokban vett részt. Másrészt a jelen kereset keretében a felperes tartózkodott attól, hogy vitassa a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói által a német piacon kötött, összejátszásra irányuló megállapodásokban való saját részvételét, amint e részvételt a Bizottság a megtámadott határozat (246)–(252) preambulumbekezdésében megállapította. Hangsúlyozni kell azt is, hogy ellentétben azzal, amit a felperes az első jogalap jelen része keretében állít, amint az a megtámadott határozat – lényegében a fenti 2. pontban kifejtett – (152)–(163) preambulumbekezdéséből kitűnik, a jövőbeni áremeléseknek a Bizottság által a német és osztrák piac esetében megállapított összehangolása az említett emelések ütemezését és azok arányát egyaránt érintette.

141 Márpedig az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy jóllehet minden gyártó esetében megengedett, hogy árait szabadon változtassa, és ennek keretében tekintettel legyen versenytársai tényleges vagy előrelátható magatartására, az EUM-Szerződésben foglalt versenyszabályokkal ellentétes, ha egy gyártó bármilyen módon együttműködik versenytársaival annak érdekében, hogy egy áremeléssel kapcsolatos összehangolt cselekménysort meghatározzon, és hogy annak sikerét oly módon biztosítsa, hogy előzetesen minden bizonytalanságot kiküszöböl azon kölcsönös magatartást illetően, amely e cselekmény olyan alapvető elemeivel kapcsolatos, mint az emelések mértéke, tárgya, időpontja és helye (a Bíróság 48/69. sz., ICI kontra Bizottság ügyben 1972. július 14-én hozott ítéletének [EBHT 1972., 619. o.] 118. pontja).

142 Ennélfogva a Bizottság jogosan állapította meg, hogy az osztrák és a német piacon kötött, összejátszásra irányuló megállapodások a versenyjogba ütköző jogsértésnek minősülnek. Ebből következik, hogy a felperes piaci átláthatóságra vonatkozó érvének nem lehet helyt adni.

143 Az eddigi megfontolások összességéből következően az első jogalap tizenegyedik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

b) A felperessel szemben kiszabott bírság összegének kiszámításával kapcsolatos mérlegelési hibákról

144 A felperes az első jogalap első, második, harmadik, ötödik, kilencedik, tizedik, tizenkettedik és tizenharmadik része keretében lényegében azt kifogásolja, hogy a Bizottság több mérlegelési hibát is elkövetett azzal, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését megsértve számos olyan – a felperes által enyhítőnek minősített – körülményt nem vett figyelembe, amelyre tekintettel az általa a felperessel szemben kiszabott bírság összegét csökkenteni kellett volna.

145 A Bizottság vitatja a felperes által kifejtett érveket.

146 Előzetesen mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy amint az a fenti 69. és 78. pontban megállapítást nyert, a 2006. évi iránymutatás elfogadása az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése által meghatározott jogi keretbe illeszkedett, következésképpen pedig hozzájárult a Bizottság e rendelkezésből eredő mérlegelési jogkörének gyakorlására vonatkozó korlátok meghatározásához, és a büntetések törvényességének elvét nem sértette meg, hanem hozzájárult annak tiszteletben tartásához.

147 Továbbá emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a 2006. évi iránymutatásból kitűnik – a Bizottság által a bírságok megállapításakor követett módszer két lépésből áll. Első lépésként a Bizottság meghatározza az alapösszeget az egyes vállalkozások vagy vállalkozások társulásai számára. Ez az alapösszeg a szóban forgó jogsértés súlyát tükrözi, mégpedig úgy, hogy az említett iránymutatás 22. pontjával összhangban figyelembe veszi a jogsértést jellemző tényezőket, úgymint a jogsértés jellegét, az érintett felek összesített piaci részesedését, a jogsértés földrajzi kiterjedését, valamint azt, hogy a jogsértés megvalósult-e. Ezt követően a Bizottság a jogsértésben részt vevő egyes érintett vállalkozások részvételét jellemző súlyosító vagy enyhítő körülményekre tekintettel ezen alapösszeget kiigazíthatja: emelheti vagy csökkentheti (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-348/08. sz., Aragonesas Industrias y Energía kontra Bizottság ügyben 2011. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 2011., II-7583. o.] 260. és 264. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

148 Ami konkrétan a bírságok megállapításakor követett módszer első szakaszát illeti, a 2006. évi iránymutatás 13–25. pontjával összhangban kétségtelenül rá kell mutatni arra, hogy a bírság alapösszege a „jogsértés súlyára” vonatkozó együtthatóhoz kötődik, amely a jogsértés mint olyan súlyosságának fokát tükrözi, és amelyet általában – amint arra a fenti 72. pont rámutatott – akár a figyelembe veendő eladások értékének 30%-ában is megállapíthatnak, mégpedig a 2006. évi iránymutatás 22. pontjában említett tényezők figyelembevételével (lásd ebben az értelemben a fenti 147. pontban hivatkozott Aragonesas Industrias y Energía kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 261. pontját). Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy már ezen első szakasztól kezdve olyan objektív

tényezők figyelembevételére is sor kerül, amelyek az e jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások sajátos egyéni helyzetével kapcsolatosak. A „jogsértés súlyára” vonatkozó együttható ugyanis két egyedi objektív paraméterrel együttesen alkalmazandó, nevezetesen egyrészt a jogsértés által közvetlenül vagy közvetve érintett, az egyes vállalkozások által az EGT-n belül, az érintett földrajzi területen értékesített áruk és szolgáltatások eladásának értékével, másrészt pedig az egyes vállalkozásoknak a szóban forgó teljes jogsértésben való részvételének időtartamával (lásd ebben az értelemben a fenti 147. pontban hivatkozott Aragonesas Industrias y Energía kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 269. pontját).

149 Egyébként a bírság alapösszegét a 2006. évi iránymutatás 25. pontjában foglalt rendelkezések értelmében kiegészítő összeggel lehet kiegészíteni, amelynek célja, hogy elrettentsék a vállalkozásokat attól, hogy többek között árrögzítésről szóló horizontális megállapodásokban vegyenek részt. Amint arra a fenti 72. pont rámutatott, a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót, amely attól függetlenül alkalmazandó, hogy a vállalkozás milyen hosszú időszakon keresztül vett részt a jogsértésben, a figyelembe veendő eladások értékének 15 és 25%-a közötti sávban kell megállapítani, a 2006. évi iránymutatás 22. pontjában említett tényezőkre figyelemmel (a fenti 147. pontban hivatkozott Aragonesas Industrias y Energía kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 261. pontja).

150 Elsődlegesen mindenekelőtt az első jogalap első, harmadik, ötödik, kilencedik és tizedik részét kell megvizsgálni, amelyek a Bizottság által a megállapított jogsértés súlyával kapcsolatban elkövetett mérlegelési hibákon alapulnak. Második lépésként az első jogalap második, tizenkettedik és tizenharmadik része vizsgálandó, amelyek azon alapulnak, hogy a Bizottság mérlegelési hibákat követett el, amikor nem vett figyelembe enyhítő körülményeket.

Az első jogalap első, harmadik, ötödik, kilencedik és tizedik részéről, amelyek a megállapított jogsértés súlyával kapcsolatban elkövetett mérlegelési hibákon alapulnak

– Az első jogalap első részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt azon tény figyelembevétele, hogy a felperes a megállapított jogsértés által érintett termékek három alcsoportja közül csak az egyikbe tartozó árucikkeket gyártott

151 A felperes azt állítja, hogy ő kizárólag felsőkategóriás fürdőszobai csaptelepeket gyárt, és hogy a Bizottság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy tevékenysége a megállapított jogsértés által érintett termékek három alcsoportja közül csupán egyetlen alcsoportnak egy részére korlátozódik.

152 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap első részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

153 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy – amint arra a fenti 112. pont emlékeztetett – a Bizottság a megtámadott határozat (793)–(849) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói által hat tagállamban kötött és a termékek három alcsoportjára kiterjedő, összejátszásra irányuló megállapodások egységes és folyamatos jogsértés jellemzőit mutatják, az említett határozat (872) preambulumbekezdésében pedig megállapította, hogy a felperesnek ésszerűen tudomása lehetett volna arról, hogy e jogsértés a termékek három alcsoportját érinti. Ezenkívül a fenti 54. pont rámutatott arra, hogy e megállapításokat a felperes a jelen kereset keretében késedelmesen vitatta.

154 E körülmények között meg kell jegyezni, hogy a felperesnek a megállapított jogsértésben való korlátozott részvételét – amely nevezetesen a termékek három alcsoportja közül csak egyet, sőt, a csaptelepek alcsoportjának csak egy részét érinti – a Bizottság a bírság alapösszegének meghatározása során figyelembe vette. A fenti 148. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően ugyanis – amint azt a fenti 18. pont kifejtette – az említett alapösszeg kiszámítása minden vállalkozás esetében az eladások tagállamonkénti értéke alapján és a termékek érintett alcsoportjára vonatkozóan történik.

155 A fenti megfontolások alapján az első jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

– Az első jogalap harmadik részéről, amelyen azon alapul, hogy elmaradt a figyelembevétele azon ténynek, hogy a felperesnek a megállapított jogsértésről az e jogsértés által érintett hat tagállam közül csak kettő tekintetében volt tudomása, és abban csak e két tagállam területén vett részt

156 A felperes lényegében azt kifogásolja, hogy a Bizottság a bírság alapösszegének kiszámításakor nem vette figyelembe azt a tényt, hogy – amint azt a megtámadott határozat (873) preambulumbekezdésében maga megállapította – a felperes a megállapított jogsértés által lefedett hat tagállam közül csak kettőben vett részt e jogsértésben. E körülményre tekintettel a felperes úgy ítéli meg, hogy feltéve hogy a 2006. évi iránymutatás a jelen ügyben alkalmazandó, a Bizottságnak a bírság alapösszege megállapításakor az említett iránymutatásra támaszkodva „jogsértés súlyára" vonatkozóan és „kiegészítő összegre" vonatkozóan 15%-nál kisebb együtthatót kellett volna alkalmaznia.

157 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap harmadik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

158 E tekintetben első lépésként rá kell mutatni arra, hogy először is a Bizottság a megtámadott határozat (872) és (873) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a felperes részt vett a megállapított jogsértésben, vagyis egy egységes és folyamatos jogsértésben, másodszor, amint az a fenti 53. és 54. pontban megállapítást nyert, a felperes az említett jogsértés tárgyi hatályát az uniós bíróság előtt késedelmesen vitatta, harmadszor pedig a Bizottság e jogsértés elkövetéséért a felperest felelősnek tartotta.

159 Másodszor emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértése nemcsak elszigetelt cselekmény eredménye lehet, hanem cselekmények sorozata, vagy akár folyamatos magatartás eredménye is, miközben a cselekmények sorozata vagy a folyamatos magatartás egyes elemei önmagukban, külön-külön is az említett rendelkezés megsértésének minősülhetnek. Amennyiben ugyanis a különböző cselekmények – azonos, a közös piacon belüli versenyt torzító céljuk alapján – „átfogó terv" keretébe illeszkednek, a Bizottság az e cselekmények miatti felelősséget jogszerűen tudhatja be az összességében figyelembe vett jogsértésben való részvétel alapján (a Bíróság fenti 123. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítéletének 81. pontja, valamint C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 258. pontja).

160 Az a vállalkozás, amely egy ilyen egységes és folyamatos jogsértésben saját magatartása révén vett részt, amely magatartás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenyellenes célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fogalmába tartozik, és amely a jogsértés egészének megvalósításához való hozzájárulásra irányul, így az említett jogsértésben való részvételének teljes időszakát illetően felelősségre vonható azon magatartásokért is, amelyeket ugyanezen jogsértés keretében más vállalkozások tanúsítottak. Ez a helyzet áll fenn, amennyiben bizonyított az, hogy az említett vállalkozás saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és tudomása volt a más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított jogsértő magatartásról, illetve az, hogy e magatartást ésszerűen előre láthatta, és kész volt ennek kockázatát elfogadni (a fenti 123. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 87. és 203. pontja, valamint a fenti 159. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 83. pontja).

161 Így lehetséges, hogy valamely vállalkozás közvetlenül részt vett az egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartások összességében, amely esetben a Bizottság jogosult megállapítani az összes magatartásért, és ennélfogva az említett jogsértés egészéért fennálló felelősségét. Az is megtörténhet, hogy valamely vállalkozás csupán az egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartások egy részében vett közvetlenül részt, ám tudomása volt a kartell többi résztvevője által azonos célkitűzések elérése végett tervezett vagy megvalósított többi jogsértő

magatartás összességéről, illetve e magatartásokat ésszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni. Ebben az esetben a Bizottság arra is jogosult, hogy az ilyen jogsértést képező versenyellenes magatartások összességéért, és ennélfogva a jogsértés egészéért fennálló felelősséget is betudja e vállalkozásnak.

162 Harmadszor, a jelen ügyben először is, amint az a fenti 79. pontban megállapítást nyert, a felperes által a 2006. évi iránymutatásra vonatkozóan előterjesztett második kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani. Következésképpen az említett iránymutatás alapján kell értékelni a felperes által előterjesztett azon érveket, amelyek azzal kapcsolatosak, hogy a Bizottság a bírság alapösszegének meghatározásakor elmulasztotta figyelembe venni azt, hogy a felperes megállapított jogsértésben való részvételének földrajzi kiterjedése két tagállamra korlátozódott.

163 Másodszor, amint arra a fenti 19. és 21. pont rámutatott, a Bizottság a bírság alapösszegét – különösen a „jogsértés súlyára" vonatkozó együttható és a „kiegészítő összegre" vonatkozó együttható 15%-ban történő megállapítása révén – e megállapított jogsértés négy értékelési szempontjára tekintettel, nevezetesen a jellegre, az összesített piaci részesedésekre, a földrajzi kiterjedésre és a megvalósulásra tekintettel határozta meg. A megállapított jogsértés földrajzi kiterjedését illetően a Bizottság azt vette figyelembe, hogy a szóban forgó egységes és folyamatos jogsértés legalább hat tagállamra kiterjedt (a megtámadott határozat (1213) preambulumbekezdése).

164 Ugyanakkor, amint arra a fenti 16. pont rámutatott, a Bizottság a megtámadott határozat (873) preambulumbekezdésében megállapította, hogy – ami a megállapított jogsértés földrajzi kiterjedését illeti – a felperes tekintetében nem jelenthető ki, hogy a megállapított jogsértés teljes egészéről tudomása lett volna, hanem kizárólag az ausztriai és németországi összejátszásra irányuló magatartásokról lehetett tudomása.

165 A fenti 158–161. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel, a Bizottság által a megtámadott határozat (873) preambulumbekezdésében tett megállapításból az következik, hogy mivel a felperesnek nem volt tudomása a szóban forgó egységes és folyamatos jogsértés teljes földrajzi kiterjedéséről, a Bizottság nem róhatta fel neki az így megállapított jogsértésben való részvételt, ennélfogva pedig nem mondhatta ki a felperes e jogsértés teljes egészéért való felelősségét. E körülmények között a Bizottságnak a felperessel szemben kiszabott bírság összege kiszámításának szakaszában a „jogsértés súlyára" vonatkozó együtthatót és a „kiegészítő összegre" vonatkozó együtthatót e megállapításra tekintettel kellett volna megállapítania.

166 Márpedig nem vitatott, hogy a megtámadott határozat e két együtthatót kizárólag a megállapított jogsértés alapvető jellemzői alapján – nevezetesen különösen a földrajzi kiterjedése alapján, mivel az hat tagállam területét érintette – állapította meg 15%-ban.

167 Következésképpen a Bizottság azzal, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság összege kiszámításának szakaszában nem vette figyelembe, hogy a felperesnek azon jogsértés földrajzi kiterjedését illetően, amelyben részt vett, csak két tagállamról volt tudomása, két mérlegelési hibát követett el.

168 A fenti megfontolások alapján az első jogalap harmadik részét megalapozottként el kell fogadni.

– Az első jogalap ötödik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt a figyelembevétele annak, hogy a csaptelepeket illetően a megállapodások intenzitása kisebb volt

169 A felperes megjegyzi, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban úgy ítélte meg, hogy a zuhanykabinok gyártói közötti megállapodások különösen intenzívek voltak. *A contrario* a megállapodások a termékek két másik alcsoportját illetően kevésbé intenzívek voltak, amit a Bizottság elmulasztott figyelembe venni.

170 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap ötödik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

171 E tekintetben egyrészt, amint arra a fenti 16. pont emlékeztetett, a Bizottság a megtámadott határozatban megállapította, hogy a felperes részt vett a megállapított jogsértésben, vagyis egy olyan egységes és folyamatos jogsértésben, amely különösen a termékek fenti 3. pontban említett három alcsoportjára vonatkozott, továbbá, amint azt a fenti 53. és 54. pont kimondta, a felperes az említett jogsértés ezen alapvető jellemzőjét, nevezetesen tárgyi hatályát, késedelmesen vitatta. Ennélfogva a 2006. évi iránymutatás 22. cikkére tekintettel és a fenti 147. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlattal összhangban a Bizottság érvényesen határozhatta meg a bírság alapösszegét többek között az egészében figyelembe vett jogsértés súlya alapján. Nem lehet tehát kijelenteni, hogy a Bizottság köteles lett volna figyelembe venni az összejátszásra irányuló megállapodások sajátos intenzitását, amennyiben az bizonyítást nyer, a szóban forgó termékek alcsoportjainak egyike vonatkozásában.

172 Másrészt a felperes által felhozott azon érvet illetően, miszerint az összejátszásra irányuló megállapodások kevésbé voltak intenzívek a csaptelepek vonatkozásában, mint a zuhanykabinok vonatkozásában, meg kell állapítani, hogy a termékek e két alcsoportját illetően a Bizottság olyan bizonyítékokat szerzett be, amelyek bizonyítják, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói olyan versenykorlátozásokban vettek részt, amelyek a legsúlyosabbak közé tartoztak, nevezetesen az árak jövőbeni éves emeléseinek összehangolásában, valamint az árak jövőbeni emeléseinek különleges események alkalmával történő összehangolásában. Ezen túlmenően Németországban az összejátszásra irányuló találkozók ritmusa nem volt kevésbé rendszeres, és nem volt szórványosabb a csaptelepek vonatkozásában, mint a zuhanykabinok vonatkozásában, amint az a megtámadott határozat 2. és 3. mellékletéből kitűnik. Ausztriában a termékek három alcsoportjára vonatkozó, összejátszásra irányuló találkozókat egyazon szövetségen, az ASI koordinációs szervezeten belül rendezték meg, ami azzal jár, hogy a találkozók ismétlődése tekintetében a termékek alcsoportjai között semmilyen különbségtétel nem lehetséges.

173 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy az első jogalap ötödik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

– Az első jogalap kilencedik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt azon tény figyelembevétele, hogy a kartell nem okozhatott kárt az értékesítési láncban lejjebb lévő piacokon

174 A felperes úgy véli, a Bizottság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a kartell csak a bruttó árakra vonatkozott, nem pedig a verseny meghatározó paramétereire, nevezetesen az engedményekre és jóváírásokra, ami azzal jár, hogy a kartell csak csekély hatást gyakorolhatott az értékesítési láncban lejjebb lévő piacokra. A felperes hozzáteszi, hogy mindenesetre az alapengedményekre vonatkozóan az AGSI szakszövetség 1998. március 6-i találkozóján történő információcsere az ő érdekeivel ellentétes volt, és csak elszigetelt esetnek tekinthető. Ami az ASI koordinációs szervezet 2002. november 7-i találkozóján az engedményekre és árrésekre vonatkozóan folytatott megbeszélést illeti, amelyre a Bizottság a megtámadott határozat 403. lábjegyzetében hivatkozott, az a felperes szerint legfeljebb próbálkozás volt egy egységes és jelentéktelen engedmény kivételes esetben történő összehangolására vonatkozóan, amely nem tartozik az EUMSZ 101. cikk hatálya alá.

175 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap kilencedik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

176 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése a) pontjának szövegéből kitűnik, hogy az összehangolt magatartás versenyellenes célú, ha különösen „a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítés[ében]” áll. Ennélfogva figyelembe véve azon tényt, hogy az EUMSZ 101. cikk a Szerződésben foglalt többi versenyszabályhoz hasonlóan nem csupán a versenytársak vagy a fogyasztók közvetlen érdekeinek, hanem a piac szerkezetének, ezáltal pedig magának a versenynek a védelmére is irányul, a Bíróság kimondta, hogy az említett szövegezés nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy csak azok az összehangolt magatartások lennének tilosak, amelyek közvetlen hatással vannak a fogyasztók által fizetett árra (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-8/08. sz., T-Mobile Netherlands és társai ügyben

2009. június 4-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-4529. o.] 36–38. pontját). Ráadásul az állandó ítélkezési gyakorlat szerint annak értékeléséhez, hogy valamely összehangolt magatartást az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése tilt-e, felesleges a magatartás tényleges hatásainak figyelembevétele, amennyiben nyilvánvaló, hogy annak célja a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása (lásd a fent hivatkozott T-Mobile Netherlands és társai ügyben hozott ítélet 29. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

177 Másodszor a versenyszabályok megsértésére vonatkozó, a 17. rendelettel és az 1/2003 rendelettel létrehozott és az állandó ítélkezési gyakorlatban értelmezett szankciórendszerből kitűnik, hogy a kartellek jellegüknél fogva a legszigorúbb bírságokkal büntetendők. A kartelleknek a piacra gyakorolt esetleges tényleges hatása, és különösen azon kérdés, hogy a versenykorlátozás mennyivel hozott létre magasabb piaci árat azon árhoz képest, amely a kartell hiányában állt volna fenn, nem meghatározó szempont a bírságok szintjének megállapítása tekintetében (a Törvényszék T-25/05. sz., KME Germany és társai kontra Bizottság ügyben 2010. május 19-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 82. pontja, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

178 Harmadszor, végeredményben emlékeztetni kell arra, hogy kétségtelenül a 2006. évi iránymutatással ellentétben az 1998. évi iránymutatás 1. A. pontja előírta, hogy főszabály szerint a jogsértés súlyosságának megállapításánál figyelembe kell venni e jogsértés piacra gyakorolt tényleges hatását, amennyiben ez a hatás mérhető. Ez utóbbi iránymutatás szerint azonban az egyebek mellett – mint a jelen ügyben is – az áremelések összehangolására irányuló megállapodások, illetve összehangolt magatartások pusztán a jellegük alapján „különösen súlyosnak” minősülhettek, anélkül hogy e magatartások sajátos hatását vagy földrajzi kiterjedését meg kellett volna határozni. E következtetést alátámasztja az a tény, hogy míg a „súlyos” jogsértéseknek az 1998. évi iránymutatásban szereplő leírása kifejezetten megemlítette a piacra és a közös piac kiterjedt területeire gyakorolt hatást, a „különösen súlyos” jogsértések leírása nem említett semmilyen követelményt a piacra gyakorolt tényleges hatásra, illetve adott földrajzi területre gyakorolt hatásra vonatkozóan (lásd a fenti 177. pontban hivatkozott KME Germany és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 83. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

179 A fenti 176–178. pontban szereplő megfontolásokból és hivatkozásokból következik, hogy amennyiben a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartozó jogsértésről van szó, annak már a jellege önmagában véve lehetővé teszi nem csupán annak megállapítását, hogy e jogsértés az EUMSZ 101. cikk rendelkezései értelmében tiltott magatartások közé tartozik, hanem a jogsértés súlyossága fokának az EUMSZ 103. cikk és az 1/2003 rendelet rendelkezéseivel összhangban, a jogsértésben részt vevő vállalkozásokkal szemben kiszabandó bírság összegének megállapítása céljából történő értékelését is.

180 A jelen ügyben rá kell mutatni arra, hogy bár az első jogalap jelen részének keretében a felperes vitatja, hogy a végső fogyasztó által fizetendő árakat rögzítette volna, azt nem vitatja, hogy a bruttó árakra vonatkozó, összejátszásra irányuló megállapodások részese volt. Egyébiránt, a fenti 176–178. pontban szereplő megfontolásokra és hivatkozásokra tekintettel, a felperes tévesen állítja azt, hogy mivel a kartell elsődlegesen a bruttó árakra vonatkozott, ezért nem lehetett hatással az értékesítési láncban lejjebb lévő piacokra. Ugyanis, feltéve hogy a kartell keretében tanúsított magatartások fő célja ez volt, meg kell jegyezni, hogy a bruttó árak képezik a vevőknek szánt eladási árak számításának alapját. Ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy a bruttó árak versenytársak közötti összehangolása alkalmas arra, hogy a közös piacon belüli versenyt torzítsa, következésképpen pedig az EUMSZ 101. cikk értelmében vett összehangolt magatartásnak minősül. Ugyanazon ítélkezési gyakorlatra tekintettel a felperes arra is ugyanúgy tévesen hivatkozik, hogy az összejátszásra irányuló megbeszélések elszigeteltek voltak, illetve az ő vonatkozásában – érdeklődés hiánya miatt – hatástalanok maradtak.

181 Következésképpen a Bizottság a megtámadott határozat (1211) preambulumbekezdésében jogosan állapította meg, hogy a szóban forgó összejátszásra irányuló megállapodások, amennyiben azok az árak jövőbeni emeléseinek összehangolására irányultak, jellegüknél fogva a versenyszabályokba ütköző

legsúlyosabb jogsértések közé tartoznak. Magát a megállapított jogsértés jellegét tekintve a Bizottság a kiszabandó bírság összegének meghatározása céljából szintén jogosan állapította meg ugyanazon súlyossági fokot.

182 A fenti megfontolások alapján az első jogalap kilencedik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

– Az első jogalap tizedik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt azon tény figyelembevétele, hogy a kartell nem okozott kárt a gazdaságnak

183 A felperes azt állítja, hogy a kartell nem tudott kárt okozni a gazdaságnak és különösen a fogyasztóknak, mivel – először is – a kartell nem tud hatékony lenni olyan csekély piaci részesedés esetén, mint amilyet a Bizottság a megtámadott határozat (1212) preambulumbekezdésében megállapított, és – másodszor – azon tény, hogy a tagállamok között jelentős kereskedelmi mozgások zajlottak, nem kedvez a kartell stabilitásának, valamint – harmadszor – a megtorló mechanizmus jelen ügyben megfigyelhető teljes hiánya alkalmi együttműködésre, a szervezettség csekély mértékére, és ebből adódóan a gazdaságra gyakorolt hatás hiányára utal.

184 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap tizedik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

185 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy – amint az a fenti 179. pontban megállapítást nyert – amennyiben a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartozó jogsértésekről van szó – mint amilyen a jelen ügyben szóban forgó jogsértés –, azoknak már a jellege önmagában véve lehetővé teszi a jogsértések súlyossága fokának az EUMSZ 103. cikk és az 1/2003 rendelet rendelkezéseivel összhangban, a jogsértésekben részt vevő vállalkozásokkal szemben kiszabandó bírság összegének megállapítása céljából történő értékelését.

186 Egyébiránt a Törvényszék kimondta, hogy valamely megállapodásnak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerinti értékelésekor nem kell figyelembe venni azon konkrét keretet, amelyben e megállapodás a hatásait kifejti, ha a verseny olyan nyilvánvaló korlátozásaival járó megállapodásról van szó, mint az árak rögzítése, a piac felosztása vagy az értékesítési csatornák ellenőrzése (a Törvényszék T-374/94., T-375/94., T-384/94. és T-388/94. sz., European Night Services és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3141. o.] 136. pontja).

187 A jelen ügyben azon magatartások, amelyek tekintetében a Bizottság a felperesnek felrótta az azokban való részvételét, a verseny nyilvánvaló korlátozásaival jártak. A fenti 102. pontban ugyanis megállapítást nyert, hogy a Bizottság jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a felperes az áremelések összehangolásában megnyilvánuló versenyellenes megállapodásokban vett részt. E körülmények között a Bizottság nem volt köteles versenyellenes hatást bizonyítani.

188 Következésképpen a Bizottság a megtámadott határozat (1211) preambulumbekezdésében jogosan állapította meg, hogy a jelen ügyben az összejátszásra irányuló megállapodások a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartoznak. Ráadásul azon tény, hogy a szóban forgó megállapodások nem okoztak kárt a gazdaságnak – amennyiben ez bebizonyosodik –, semmiképpen nem minősülhet enyhítő körülménynek.

189 E következtetést nem kérdőjelezheti meg a felperes érve, amely a megtorló mechanizmus állítólagos hiányán alapul. Ugyanis jóllehet a kartell végrehajtásának ellenőrzését célzó intézkedések megléte súlyosító körülményként vehető figyelembe, ezen intézkedések hiánya önmagában nem minősülhet enyhítő körülménynek (a fenti 132. pontban hivatkozott Groupe Danone kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 393. pontja).

190 Ugyanez igaz a felperes azon érvét illetően, miszerint a megállapított jogsértésben részt vevő vállalkozásoknak a megtámadott határozat (1212) preambulumbekezdésében említett csekély piaci részesedésére tekintettel e jogsértés nem tudott kárt okozni a gazdaságnak. Az említett

preambulumbekezdésből ugyanis kitűnik, hogy a szóban forgó piaci részesedést a Bizottság 54,3%-ban állapította meg. Márpedig egy ilyen piaci részesedés, amennyiben bizonyítást nyer, nem minősíthető csekélynek. Ráadásul a felperes nem bizonyítja, hogy az említett részesedés mennyiben volt elégtelen ahhoz, hogy a gazdaságnak kárt okozzon. Ennélfogva ezt az érvet mint megalapozatlant el kell utasítani.

191 A fenti megfontolások alapján az első jogalap tizedik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

Az első jogalap második, tizenkettedik és tizenharmadik részéről, amelyek a felperesre vonatkozó enyhítő körülményekkel kapcsolatos mérlegelési hibákon alapulnak

– Az első jogalap második részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt a felperes követő szerepének figyelembevétele

192 A felperes azt állítja, hogy ő soha nem volt tagja a vállalkozások Bizottság által azonosított központi csoportjának, hanem éppen ellenkezőleg, megelégedett a követő szerepével, ami bírsága összegének csökkentését indokolja, amint az *a contrario* a Törvényszék T-117/07. és T-121/07. sz., Areva és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2011. március 3-án hozott ítéletének (EBHT 2011., II-633. o.) 308. pontjából kitűnik. Ezen túlmenően a felperes emlékeztet arra, hogy az ausztriai találkozókon kezdettől fogva nem vett részt.

193 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap második részének alátámasztása végett előterjesztett érveket.

194 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy noha a vállalkozás kizárólagosan passzív vagy követő szerepe enyhítő körülménynek minősült az 1998. évi iránymutatás 3. pontjának első francia bekezdésében, ez a 2006. évi iránymutatás esetében már nem így van. A 2006. évi iránymutatás 29. pontjának harmadik francia bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Bizottság akkor állapíthat meg enyhítő körülményt, amikor az érintett vállalkozás bizonyítékkal szolgál arra, hogy részvétele a megállapított jogsértésben kifejezetten csekély, és következésképpen bizonyítani tudja azt is, hogy a piacon versenyző magatartás tanúsításával hatékony módon elkerülte a jogsértő megállapodások végrehajtását. E rendelkezés kimondja azt, hogy annak puszta ténye, hogy egy vállalkozás a jogsértésben rövidebb ideig vett részt, mint a többi vállalkozás, nem számít enyhítő körülménynek, hiszen e körülmény már a bírság alapösszegében is tükröződik.

195 A jelen ügyben rá kell mutatni arra, hogy a felperes annak bizonyítása végett, hogy a megállapított jogsértésben való részvétele kifejezetten csekély volt, mindössze annyit jelent ki, hogy soha nem tartozott a vállalkozások központi csoportjához.

196 Márpedig először is, a megtámadott határozat 5.2.3.2 pontjából kitűnik, hogy a Bizottság azon megállapítása, miszerint létezik a vállalkozások egy központi csoportja, amely vállalkozások a kartellben különböző tagállamokban vesznek részt, és legalább egy olyan koordinációs szervezet tagjai, amely a termékek három alcsoportját lefedi, azt a célt szolgálta, hogy hozzájáruljon az egységes és folyamatos jogsértés létezésének bizonyításához. E megállapítás semmiképpen nem jelentette azt, hogy azok a vállalkozások, amelyek nem tartoztak a vállalkozások e központi csoportjához, a megállapított jogsértésben szórványosabban vettek részt.

197 Másodszor a 2006. évi iránymutatás 29. pontjának harmadik francia bekezdésére tekintettel a felperesnek bizonyítania kellett volna, hogy elkerülte a jogsértő megállapodások végrehajtását, amit nem tett meg. Ellenkezőleg, rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 2. és 5. mellékletében olyan dokumentumokról tett említést, amelyek arról tanúskodnak, hogy a felperes Németországban 1996-tól az AGSI szakszövetség találkozóin, Ausztriában pedig 2001-től az ASI koordinációs szervezet találkozóin rendszeresen jelen volt. Márpedig, amint azt a felperes a

Törvényszék által a tárgyaláson feltett kérdésre válaszolva megerősítette, nem vitatja, hogy e találkozókon részt vett. Ezen túlmenően, amint az a fenti 102. pontban említést nyert, a felperes a kifogásközlésre adott válaszában elismerte, hogy Ausztriában részt vett az ASI koordinációs szervezeten belül az árakra vonatkozóan folytatott információcserében. Hasonlóképpen a felperes kifogásközlésre adott válaszából kitűnik, hogy részt vett az AGSI szakszövetségen belül az árakra vonatkozóan folytatott megbeszéléseken. E megbeszéléseket a Bizottság versenyellenes jellegűnek tekintette, amit pedig a felperes a jelen keresetben nem vitat.

198 Harmadszor azon érvet illetően, miszerint a felperes Ausztriában késedelmesen csatlakozott a megállapított jogsértéshez, meg kell jegyezni, hogy egyrészt – amint arra a fenti 194. pont emlékeztetett – e körülmény nem minősülhet enyhítő körülménynek, másrészt pedig a felperes nem terjesztett elő egyetlen olyan érvet sem, amely magyarázatot adhatna arra, hogy a megállapított jogsértéshez való késedelmes ausztriai csatlakozás miért lenne alkalmas arra, hogy feltárja az ő e kartellen belüli passzív szerepét.

199 Negyedszer a jelen ügyben semmilyen következtetés nem vonható le a fenti 192. pontban hivatkozott Areva és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletből. Ugyanis, bár ez az ítélet megerősíti, hogy a bírság összege növelhető azon vállalkozás esetében, amely a kartellen belül irányító szerepet játszott, a Törvényszék azt semmilyen módon nem jelenti ki, hogy enyhítő körülménynek tekintendő az a tény, ha a vállalkozás a kartellen belül nem irányítóként működött. Egyébiránt, ami az említett ítélet 308. pontját illeti, amelyre a felperes kifejezetten hivatkozik, elegendő megállapítani, hogy a jelen ügyben semmilyen következtetés nem vonható le abból, hogy az említett 308. pontban a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság hibázott, amikor a bírság alapösszegét több vállalkozás esetében azonos mértékben emelte, miközben az említett vállalkozások lényegesen eltérő ideig töltöttek be irányító szerepet.

200 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy az első jogalap második részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

– Az első jogalap tizenkettedik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt a felperes közepes méretének figyelembevétele

201 A felperes azt állítja, hogy ellentétben azzal, amit az 1998. évi iránymutatás 1. A. pontja a Bizottság számára megenged, a Bizottság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a felperes közepes vállalkozás, amelynek nincs jogi részlege, és nincs semmiféle versenyjogi tapasztalata.

202 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap tizenkettedik részének alátámasztása végett előterjesztett érveket.

203 E tekintetben egyrészt, amint az a hatodik jogalapnak a fenti 82–91. pontban foglalt vizsgálatából kitűnik, az 1998. évi iránymutatás a jelen ügyben nem alkalmazható. Mindenesetre a Törvényszék kimondta, hogy jóllehet az említett iránymutatás az 1. A. pontjában biztosította a Bizottság számára a lehetőséget annak figyelembevételére, hogy a nagy vállalkozások rendszerint olyan jogi és gazdasági ismeretekkel, valamint infrastruktúrával rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra annak könnyebb felismerését, hogy jogsértő magatartást folytatnak, és hogy a versenyjog alapján ebből rájuk nézve milyen következmények származnak, ebből semmiképpen nem lehet arra következtetni, hogy a Bizottság köteles volt figyelembe venni egyes vállalkozások kis méretét (a Törvényszék T-18/03. sz., CD-Contact Data kontra Bizottság ügyben 2009. április 30-án hozott ítéletének [EBHT 2009., II-1021. o.] 115. pontja).

204 Másrészt az ítélkezési gyakorlat szerint a kis- és középvállalkozások nem mentesülnek a versenyszabályok tiszteletben tartásának kötelezettsége alól (a Törvényszék T-456/05. és T-457/05. sz., Gütermann és Zwicky kontra Bizottság egyesített ügyekben 2010. április 28-án hozott ítéletének [EBHT 2010., II-1443. o.] 281. pontja).

205 A fenti megfontolások alapján az első jogalap tizenkettedik részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

– Az első jogalap tizenharmadik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt a felperes együttműködésének figyelembevétele

206 A felperes azt állítja, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta azon tényt, hogy ő a vizsgálat során együttműködött, és hogy önként és a kitűzött határidőn belül válaszolt minden tájékoztatáskérésre, valamint egyéb kérésre.

207 A Bizottság vitatja a felperes által az első jogalap tizenharmadik részének alátámasztása végett kifejtett érveket.

208 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a vizsgálat során tanúsított olyan együttműködés, amely nem haladja meg azt, amelyre a vállalkozások az 1/2003 rendelet 18. cikkének (3) és (4) bekezdése értelmében amúgy is kötelesek, nem indokolja a bírság összegének csökkentését (a Törvényszék T-347/06. sz., Nynäs Petroleum és Nynas Belgium kontra Bizottság ügyben 2012. szeptember 27-én hozott ítéletének 62. pontja).

209 Márpedig a jelen ügyben a felperes mindössze azt állítja, hogy a Bizottság által hozzá intézett tájékoztatáskérésekre a kitűzött határidőn belül válaszolt. Mivel e magatartás a fenti 208. pontban említett kötelezettségek körébe tartozik, nem minősülhet enyhítő körülménynek.

210 E megfontolásokból következik, hogy az első jogalap tizenharmadik részét mint alaptalant el kell utasítani.

211 A fenti 105., 109., 116., 136., 143., 155., 168., 173., 182., 191., 200., 205. és 210. pontban foglalt megállapításokra tekintettel az első jogalapot a harmadik része vonatkozásában el kell fogadni, ezt meghaladóan pedig el kell utasítani.

212 Azokat a következtetéseket, amelyek az első jogalap harmadik részének megalapozottságára vonatkozó megállapításból a felperessel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítására nézve vonandók le, a Törvényszék a korlátlan felülvizsgálati jogkörét gyakorolva az alábbi 245. és az azt követő pontokban vizsgálja meg.

3. A második jogalapról, amely az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének és az egyenlő bánásmód elvének megsértésén alapul, amely az említett rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében említett 10%-os felső határ alkalmazásából ered

213 A felperes lényegében azt állítja, hogy a Bizottság megsértette az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését, mivel lehetetlenné tette saját maga számára a felperesnek felrótt jogsértés súlyának értékelését azáltal, hogy az említett rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt 10%-os felső határt a kiszabott bírság összegének maximális szintjeként értelmezte, amelyet a bírságösszeg kiszámítási folyamatának végén alkalmazott, így az említett számítás különböző szakaszai folyamán e határ túlléphető volt, ahelyett, hogy a kiszabandó büntetések skálájának az említett folyamat elején meghatározott felső szintjeként értelmezte volna azt. Egyébiránt pedig az ilyen maximális szint alkalmazása sérti az egyenlő bánásmód elvét.

214 A Bizottság vitatja a felperes által a második jogalap alátámasztása végett kifejtett érveket.

215 E tekintetben mindenekelőtt rá kell mutatni arra, hogy ellentétben a felperes állításával, a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése lényegét tekintve azonos.

216 Ezt követően elegendő emlékeztetni arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint csak a kiszabott bírság végső összegének kell az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében előírt 10%-os felső határt tiszteletben tartania, és e rendelkezés nem tiltja azt, hogy a Bizottság a bírság összege kiszámításának különböző szakaszaiban e felső határnál nagyobb közbenső összeget vegyen alapul, feltéve hogy a bírság végső összege az említett felső határt nem haladja meg (lásd ebben az értelemben a Bíróság fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 277. és 278. pontját, valamint C-308/04. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2006. június 29-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-5977. o.] 82. pontját).

217 Ily módon, ha kiderül, hogy a számítás végén a bírság végső összegét csökkenteni kell azzal az összeggel, amely meghaladja az említett felső határt, az a tény, hogy bizonyos tényezők – mint a jogsértés súlya és időtartama – ténylegesen nem tükröződnek a kiszabott bírság összegében, csak egyszerű következménye annak, hogy e felső határt az említett végső összegre alkalmazták (a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 279. pontja).

218 A 10%-os felső határ célja ugyanis az, hogy elkerülje olyan bírságok kiszabását, amelyeknél előre látható, hogy a vállalkozások – a teljes forgalmuk által hozzávetőlegesen és nem tökéletesen meghatározott méretükre tekintettel – nem képesek teljesíteni (a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 280. pontja).

219 Olyan felső határról van tehát szó, amely valamennyi vállalkozás esetén egyformán alkalmazandó, és amelyet az egyes vállalkozások mérete alapján alakítottak ki, és amelynek az a célja, hogy elkerülje a túlzott mértékű és aránytalan bírságokat. Ennek a felső határnak tehát a jogsértés súlyára és időtartamára vonatkozó szempontok céljához képest különálló és azoktól független célja van (a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 281. és 282. pontja).

220 Az említett felső határ egyedüli lehetséges következménye az, hogy az e szempontok alapján kiszámított bírság összegét a maximálisan megengedett mértékre csökkentik. A felső határ alkalmazása magában foglalja azt, hogy az érintett vállalkozás nem azt a bírságot fizeti meg, amelyet az említett szempontok alapján végzett értékelés szerint főszabály szerint meg kellene fizetnie (a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 283. pontja).

221 A fenti ítélkezési gyakorlatra történő hivatkozásból következik, hogy a jelen ügyben, a felperes által előadottakkal ellentétben, nem tekinthető úgy, hogy a Bizottság megsértette az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését azzal, hogy e rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második albekezdését a kiszabott bírság összegének maximális szintjeként értelmezte, amelyet a bírságösszeg kiszámítási folyamatának végén alkalmazott, így az említett számítás különböző szakaszai folyamán e határ túlléphető volt, ahelyett hogy a kiszabandó büntetések skálájának az említett folyamat elején meghatározott felső szintjeként értelmezte volna azt.

222 Ezt a következtetést nem kérdőjelezhetik meg a felperes által előadott érvek.

223 Először is, még ha úgy is kellene tekinteni, hogy a 10%-os arány felső határként való alkalmazása ellentétes az 1/2003 rendelet által kitűzött elrettentési céllal, mivel a bírság ténylegesen kiszabott összegét e felső határ figyelembevétele érdekében csökkenteni kell, e korlátozást akkor is indokolná az arányosság elvének tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség (lásd ebben az értelemben a fenti 68. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 281. pontját). Ezen túlmenően rá kell mutatni arra, hogy a felperes által hangoztatott értelmezés az elrettentési céllal még nagyobb mértékben ellentétes lenne, hiszen a felperes azt javasolja, hogy a bírság összegének kiszámítása során először a 10%-os felső határt alkalmazzák, majd második lépésben

vegyék figyelembe a jogsértés súlyát és időtartamát, ami elkerülhetetlenül azt idézné elő, hogy a 10%-os felső határnál alacsonyabb összegű bírság kiszabására kerülne sor. Ennélfogva a felperes azon érvének, amelyet az 1/2003 rendeletben szereplő elrettentési célra alapít, nem lehet helyt adni.

224 Másodszor, még ha a megtámadott határozat rendelkező része nem is említi kifejezetten, hogy a megállapított jogsértés időtartamát és súlyát a felperessel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása során milyen módon vették figyelembe, emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint valamely határozat rendelkező részét azon indokolás tükrében kell értelmezni, amely annak alátámasztásául szolgál (a Törvényszék T-419/03. sz., Altstoff Recycling Austria kontra Bizottság ügyben 2011. március 22-én hozott ítéletének [EBHT 2011., II-975. o.] 152. pontja). Márpedig a jelen ügyben rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (1210)–(1220) preambulumbekezdésében, illetőleg (1221)–(1223) preambulumbekezdésében figyelembe vette a megállapított jogsértés súlyát és időtartamát. Ebből következik, hogy a felperes arra vonatkozó érvét, hogy a megtámadott határozat rendelkező része nem tett említést a megállapított jogsértés súlyáról és időtartamáról, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

225 Harmadszor, ami az egyenlő bánásmód elvének állítólagos megsértését illeti, egyrészt, amint az különösen a fenti 217. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik, az a tény, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső határ alkalmazása miatt bizonyos tényezők – mint a jogsértés súlya és időtartama – ténylegesen nem tükröződnek a jogsértés valamely résztvevőjével szemben kiszabott bírság összegében – ellentétben más résztvevők esetével, amelyek nem részesültek az említett felső határ címén alkalmazott csökkentésben –, csak egyszerű következménye annak, hogy e felső határt a kiszabott bírság végső összegére alkalmazták. Másrészt a Törvényszék már kimondta, hogy pusztán azon tény, hogy a végül kiszabott bírság a felperes forgalmának 10%-át teszi ki, noha e százalékszám a kartell többi résztvevője esetében alacsonyabb, nem jelentheti az egyenlő bánásmód elvének megsértését. Ez ugyanis szorosan annak a következménye, hogy a 10%-os felső határ pusztán olyan megengedett maximális mértékként értelmezendő, amely a bírság összegének az enyhítő körülmények vagy az arányosság elve miatti esetleges csökkentését követően kerül alkalmazásra (a Törvényszék T-211/08. sz., Putters International kontra Bizottság ügyben 2011. június 16-án hozott ítéletének [EBHT 2011., II-3729. o.] 74. pontja). Ezen érvet tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

226 Negyedszer, ami a felperes azon érvét illeti, amely szerint maga a Bizottság sem biztos a 2006. évi iránymutatás jogszerűségében, meg kell állapítani, hogy ez az érv nem járul hozzá az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdése megsértésének bizonyításához. Ezen érvet tehát mint hatástalant el kell utasítani.

227 A fenti megfontolások összességéből kitűnik, hogy a második jogalapot mint részben megalapozatlant és mint részben hatástalant el kell utasítani.

4. A negyedik jogalapról, amely az egyenlő bánásmód elvének abból következő megsértésén alapul, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta a korábbi határozathozatali gyakorlatot

228 A felperes úgy véli, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, mivel egyrészről a jelen esetnek, másrészről pedig az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39.396 – „kalcium-karbid- és magnéziumalapú reagensek az acél- és a földgázágazatban”-ügy) 2009. július 22-én hozott bizottsági határozatnak, az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/38.543 – „nemzetközi költöztetési szolgáltatások”-ügy) 2008. március 11-én hozott bizottsági határozatnak, az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C.39129 – „hálózati transzformátorok”-ügy) 2009. október 7-én hozott bizottsági határozatnak, valamint az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/38.695 – „nátrium-klorát”-ügy) 2008. június 11-én hozott bizottsági határozatnak az

összehasonlítása azt mutatja, hogy a Bizottság eltérő helyzeteket azonos módon kezelt. A felperes szerint, míg a megállapított jogsértés súlyossági foka jelentősen eltért az említett korábbi határozatok tárgyát képező jogsértésekétől, a Bizottság a bírság alapösszegeinek meghatározása céljából az eladások értékének arányát szinte azonos, 15 és 19% közötti mértékben állapította meg.

229 A Bizottság vitatja a felperes által a negyedik jogalap alátámasztása végett kifejtett érveket.

230 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság határozathozatali gyakorlata nem nyújt jogi keretet a versenyügyekben alkalmazott bírságokhoz, mivel azt az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése határozza meg, amelyet az iránymutatás egészít ki (lásd analógia útján a Törvényszék T-329/01. sz., Archer Daniels Midland kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-3255. o.] 108. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

231 Egyébiránt, azon széles mérlegelési jogkörre tekintettel, amellyel a Bizottság a bírságok összegének meghatározása terén bír, azon egyszerű tény, miszerint a Bizottság a korábbi határozathozatali gyakorlatában úgy ítélte meg, hogy valamely magatartás bizonyos összegű bírság kiszabását indokolja, egyáltalán nem jelenti azt, hogy későbbi határozatában ugyanazon mérlegelést köteles alkalmazni (lásd ebben az értelemben a fenti 230. pontban hivatkozott Archer Daniels Midland kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 109. és 110. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

232 Meg kell állapítani tehát, hogy a jelen ügyben a felperesnek a fenti 228. pontban említett határozatokra való egyszerű hivatkozása önmagában hatástalan, mivel a Bizottság nem volt köteles a jelen ügyet ugyanolyan módon mérlegelni.

233 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy a negyedik jogalapot mint hatástalant el kell utasítani.

5. Az ötödik jogalapról, amely az arányosság elvének abból következő megsértésén alapul, hogy a Bizottság elmulasztotta figyelembe venni a felperes korlátozott gazdasági teljesítőképességét

234 A felperes kifejti, hogy 2009-ben egyetlen gyártó telephelye egy tűzesetben nagyrészt megsemmisült, ami több hónapra teljesen ellehetetlenítette a gyártást, és jelentős mértékben rontotta a felperes pénzügyi helyzetét és eredményét. A felperes továbbá azt állítja, hogy kérte a Bizottságtól, hogy a bírság összegének kiszámításakor vegye figyelembe az ő korlátozott gazdasági teljesítőképességét, a Bizottság azonban a megtámadott határozatban említést sem tett e kérelemről, és a felperes érveit sem vizsgálta meg. A felperes úgy ítéli meg, hogy e körülményekre tekintettel a bírság összegének csökkentése illette volna meg, mégpedig annak ellenére, hogy a bírság kiszámítása során figyelembe vett forgalmat az ő korlátozott gazdasági teljesítőképessége is befolyásolta.

235 A Bizottság vitatja a felperes által az ötödik jogalap alátámasztása végett kifejtett érveket.

236 Először is mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság összege tekintetbe veszi a forgalom 2009-ben esetlegesen bekövetkezett visszaesését, amely a felperes egyetlen gyártó telephelyét 2009-ben megsemmisítő tűzeset következménye lehetett. Ugyanis, bár a megtámadott határozat (1200) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság a 2003-as üzleti év eladásainak értékét vette alapul a bírság alapösszegének kiszámításához, az említett határozat (1262) preambulumbekezdése tartalmazza, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső határ kiszámítására azonban a 2009-es év – vagyis a tűzeset évének – forgalma alapján került sor.

237 Másodszor, ami azon kifogást illeti, miszerint elmaradt a felperes gazdasági teljesítőképességének figyelembevétele, meg kell állapítani, hogy a felperes a közigazgatási eljárás folyamán egyáltalán nem terjesztett elő olyan bizonyítékot, amely a 2006. évi iránymutatás 35. pontjára tekintettel bizonyította volna, hogy pénzügyi helyzete olyan, hogy a bírság kiszabása az életképességét visszafordíthatatlanul veszélybe sodorná.

238 A fenti megfontolásokra tekintettel az ötödik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

239 A megtámadott határozat részleges megsemmisítésére irányuló kereseti kérelem alátámasztása végett előterjesztett első, második, negyedik, ötödik és hatodik jogalap vizsgálatából kitűnik, hogy az első jogalapot harmadik része tekintetében el kell fogadni, az említett jogalap többi részét pedig, valamint a második, a negyedik, az ötödik és a hatodik jogalapot mint megalapozatlant, illetve mint hatástalant el kell utasítani.

240 A megtámadott határozat részleges megsemmisítésére irányuló kérelemből levonandó következtetéseket illetően meg kell jegyezni, hogy ami a megtámadott határozat 1. cikkét illeti, a Bizottság az említett cikk (2) bekezdésében megállapította, hogy a felperes megsértette az EUMSZ 101. cikket azáltal, hogy Németország és Ausztria területén elkövetett jogsértésben vett részt. E tekintetben meg kell állapítani, hogy mivel a Bizottság e cikkben nem ismételte meg azon hibákat, amelyeket a felperessel szemben kiszabott bírság összege kiszámításának szakaszában a felperesnek felrótt jogsértés földrajzi kiterjedését illetően követett el, az említett cikk nem jogellenes. A részleges megsemmisítésre irányuló említett kérelmet tehát el kell utasítani annyiban, amennyiben az a megtámadott határozat 1. cikkének (2) bekezdésére irányul.

241 Másodszor, ami a megtámadott határozat 2. cikkét illeti, egyrészt figyelembe véve az előző pontban levont következtetést, amelyből kitűnik, hogy a felperes az EUMSZ 101. cikk rendelkezéseibe ütköző jogsértést követett el, a Bizottság a megtámadott határozat (1182) preambulumbekezdésében említett 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének rendelkezései alapján az említett határozat 2. cikkének (6) bekezdésében helyesen döntött úgy, hogy a felperessel szemben bírságot szab ki. A megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránti kérelmet tehát el kell utasítani annyiban, amennyiben az az említett határozat 2. cikkének (6) bekezdésére irányul.

242 Másrészről, mivel a megtámadott határozat 2. cikkének (6) bekezdése megállapítja a felperessel szemben kiszabandó bírság összegét, és mivel a felperes második kereseti kérelmében azt kéri, hogy a Törvényszék másodlagosan csökkentse a vele szemben kiszabott bírság összegét, a Törvényszék az említett kereseti kérelem vizsgálata keretében fogja megállapítani, hogy az említett összeg meghatározását illetően a fenti 167. pontban megállapított mérlegelési hibák milyen következményekkel járnak.

243 A fenti 240–242. pontban szereplő megfontolásokból kitűnik, hogy a megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránti kérelmet teljes egészében el kell utasítani.

C – A felperessel szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti, másodlagosan előterjesztett kérelemről

244 A második kereseti kérelemre figyelemmel, amelyben a felperes másodlagosan a rá kiszabott bírság összegének csökkentését kéri a Törvényszéktől, a Törvényszék feladata, hogy korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva egyrészről vizsgálja meg, milyen következményei vannak a Bizottság által elkövetett, a fenti 156–168. pontban kifejtett hibáknak a Bizottság által a felperessel szemben kiszabott bírság összegének a kiszámítására, másrészről pedig vizsgálja meg a felperes által annak érdekében előadott többi érvet, hogy a Törvényszék csökkentse a vele szemben kiszabott bírság összegét.

1. A Bizottság által a bírság összegére vonatkozóan elkövetett hibából levonandó következtetésekről

245 A Bizottság által elkövetett, a fenti 167. pontban említett két mérlegelési hibára vonatkozóan a Törvényszék az EUMSZ 261. cikk és az 1/2003 rendelet 31. cikke rendelkezéseiből eredő korlátlan felülvizsgálati jogkörében úgy dönt, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítását illetően a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesíti (lásd ebben az értelemben a fenti 38. pontban hivatkozott KME és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 103. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a fenti 38. pontban hivatkozott Romana Tabacchi kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 265. pontját).

246 E tekintetben, noha a 2006. évi iránymutatás nem határozza meg előre a bírság uniós bíróság általi értékelését akkor, ha e bíróság korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva határoz (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-49/02-T-51/02. sz., Brasserie nationale és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. július 27-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-3033. o.] 169. pontját), a Törvényszék a jelen ügyben megfelelőnek tartja, hogy a bírság összegének újbóli kiszámításakor az iránymutatást vegye alapul, különösen azért, mert az iránymutatás lehetővé teszi az adott ügy valamennyi releváns körülményének figyelembevételét, és azt, hogy a megállapított jogsértésben részt vevő összes vállalkozással szemben arányos bírságokat szabjanak ki.

247 A jelen ügyben először is, amint az az első jogalap harmadik részének a fenti 156–168. pontban szereplő vizsgálatából kitűnik, a Bizottság által elkövetett két mérlegelési hiba abban áll, hogy a Bizottság a felperessel szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása céljából a „jogsértés súlyára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót kizárólag a megállapított jogsértés alapvető jellemzői alapján – nevezetesen különösen a földrajzi kiterjedése alapján, mivel az hat tagállam területére terjedt ki – állapította meg 15%-ban. A felperes viszont nem szolgáltatott bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a Bizottság hibát követett volna el az említett bírság kiszámításával kapcsolatos többi tényező alkalmazása során. Következésképpen, ami a Bizottság által a bírság összegének kiszámítását illetően elkövetett hibákból levonandó következtetéseket illeti, a Törvényszéknek kizárólag a „jogsértés súlyára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható megállapítását illetően kell a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítenie.

248 Másodszor a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a Bizottság jogosan állapította meg, amint az a megtámadott határozat 1. cikkének (2) bekezdéséből, valamint (872) és (873) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a felperes 1998. március 6. és 2004. november 9. között egységes és folyamatos jogsértésben vett részt, amely olyan titkos kartell formáját öltötte, amely a termékek fenti 3. pontban említett három alcsoportja tekintetében a jövőbeni áremelések összehangolására irányult Németország és Ausztria területén.

249 Ezenkívül az olyan jogsértés, mint amely a jelen ügy tárgyát képezi, tekintettel nem csupán magára a jellegére, hanem két tagállam területét felölelő földrajzi kiterjedésére is, valamint tekintettel hosszú – nevezetesen hétéves – időtartamára, a legsúlyosabb jogsértések közé tartozik. Márpedig, figyelembe véve azon tényt, hogy ez utóbbi korlátozások a 2006. évi iránymutatás 23. pontja értelmében indokolják, hogy az eladások értékének arányát a 0 és 30% közötti sáv felső szintjén állapítsák meg, a Törvényszék álláspontja szerint a jelen ügyben megállapított – nevezetesen 15%-os – arány a szóban forgó jogsértés jellegére figyelemmel megfelel a minimális mértéknek (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-204/08. és T-212/08. sz., Team Relocations kontra Bizottság egyesített ügyekben 2011. június 16-án hozott ítéletének [EBHT 2011., II-3569. o.] 94., 100. és 118. pontját).

250 Következésképpen a 2006. évi iránymutatásra és az előző pontban kifejtett értékelésekre tekintettel a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság alapösszegének kiszámítása céljából megfelelő az, ha a felperessel szemben kiszabott bírság alapösszegének kiszámítása címén egyrészt a „jogsértés súlyára” vonatkozó együtthatót, másrészt pedig a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót a felperes Németország és Ausztria területén értékesített szóban forgó termékei eladási értékének 15%-ában állapítják meg.

251 A fenti 245–249. pontban kifejtett megfontolások fényében a Törvényszék a felperessel szemben kiszabandó bírság teljes összegét azon egységes és folyamatos jogsértés tekintetében, amelyben a felperes Németországban és Ausztriában részt vett, 12 517 671 euróban állapítja meg.

2. A felperes által azon kérelem alátámasztása végett előterjesztett kiegészítő érvekről, amely a vele szemben kiszabott bírság összegének megváltoztatására irányul

252 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva a Törvényszéknek úgy kell elvégeznie saját értékelését, hogy közben figyelembe veszi az adott ügy valamennyi körülményét. Mindenekelőtt ezt az értékelést az uniós jog olyan általános elveinek tiszteletben tartása mellett kell végezni, mint az arányosság elve (lásd ebben az értelemben a fenti 38. pontban hivatkozott Romana Tabacchi kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 280. pontját), vagy az egyenlő bánásmód elve (a Bíróság C-125/07. P., C-133/07. P., C-135/07. P. és C-137/07. P. sz., Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. szeptember 24-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-8681. o.] 187. pontja).

253 Továbbá az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása nem egyezik meg a hivatalból való felülvizsgálattal, és hogy e címen a közrenden alapuló jogalapok kivételével, amelyeket – úgymint a megtámadott határozat indokolásának hiányát – az uniós bíróságnak hivatalból kell megvizsgálnia, a felperesnek kell felhoznia a megtámadott határozattal szembeni jogalapokat, és neki kell bizonyítékokat előterjesztenie e jogalapok alátámasztása érdekében (lásd ebben az értelemben a fenti 38. pontban hivatkozott Chalkor kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 64. pontját).

254 A jelen ügyben először is meg kell állapítani, hogy amint arra a fenti 49. pont rámutatott, a felperes a harmadik jogalapot a második kereseti kérelem alátámasztása végett terjesztette elő, és e címen ez a jogalap a felperes azon kérelmének alátámasztását célozza, amely a bírság összegének megváltoztatására irányul.

255 A harmadik jogalap alátámasztása keretében a felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság a bírság alapösszegét a „jogsértés súlyára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó egyedi együtthatók alkalmazásával számította ki, anélkül hogy figyelembe vette volna a felperesnek a megállapított jogsértésben való részvételét jellemző, következő hat körülményt. Ennek keretében a felperes azt állítja, hogy először is ő az említett jogsértésben csak két tagállamban vett részt, másodszor, a vele szemben felhozott kifogás a termékek fenti 3. pontban említett három alcsoportja közül csak egyetlen egyet érintett, harmadszor, ez az alcsoport kevésbé intenzív megállapodások tárgyát képezte, mint a zuhanykabinok alcsoportja, negyedszer, a felperes részvételének nem volt multinacionális jelentősége, ötödször, a felperes nem tartozott a kartell kezdeményezői közé, sem a vállalkozások központi csoportjába, sem pedig azon vállalkozások közé, amelyek a szövetségek találkozói keretében kétoldalúan összehangolták fellépésüket a kartell megvalósítását megelőzően, valamint hatodszor, a felperes csupán három szövetség találkozóin vett részt.

256 A Bizottság vitatja a felperes által a harmadik jogalap alátámasztása végett kifejtett érveket.

257 E tekintetben először is a Törvényszék megállapítja, hogy az a hat körülmény, amelyet a felperes a megállapított jogsértésben való részvételének leírása végett említ, legalábbis lényegében megismétel egyes olyan érveket, amelyeket a felperes az első jogalap keretében már kifejtett, amely jogalap szintén az első kereseti kérelem alátámasztását szolgálta. Márpedig az említett jogalap Törvényszék általi vizsgálatából kitűnik, hogy azon érv kivételével, amely a Bizottság által elkövetett azon mérlegelési hibán alapul, amely a felperes részvételével zajló jogsértés földrajzi kiterjedésére vonatkozott (az első jogalap harmadik része), az említett érveket megalapozatlanként, illetve hatástalanként el kell utasítani.

258 Másodszor a Törvényszék megállapítja, hogy az első jogalap harmadik részét a felperes a harmadik jogalap keretében említett első körülmény címén megismétli. Márpedig az említett körülményt, amely azon alapul, hogy a felperesnek a neki felrótt jogsértésben való részvétele Németországra és Ausztriára korlátozódó földrajzi kiterjedésű volt, a Törvényszék a fenti 247–251. pontban korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva a bírság összegének esetleges megváltoztatása céljából már megvizsgálta.

259 Ennélfogva a harmadik jogalapot el kell utasítani.

260 Második lépésben, egyrészről a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva úgy véli, hogy a felperes által a jelen ügyben bármilyen címen hivatkozott körülmények egyike és egyetlen közrenden alapuló jogalap sem igazolja azt, hogy a Törvényszék említett jogkörében eljárva megfelelő módon csökkentse a felperessel szemben kiszabandó bírság összegét, amint azt a fenti 251. pontban megállapította. Másrészről a Törvényszék az elé terjesztett körülmények összességére figyelemmel úgy véli, hogy a 12 517 671 eurós bírság a felperes által elkövetett jogsértés időtartamára és súlyára tekintettel megfelelő szankciónak minősül, amely lehetővé teszi a felperes versenyellenes magatartásának arányos és elrettentő megtorlását.

261 A megtámadott határozat 2. cikkének (6) bekezdésében a felperessel szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti, másodlagosan előterjesztett kérelmet illetően a fenti megfontolások összességéből kitűnik, hogy mivel az említett összeg megegyezik a Törvényszék által korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva a fenti 251. pontban megállapított összeggel, az említett kérelmet el kell utasítani.

262 A fenti 243. és 261. pontban tett megállapításokra tekintettel a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

263 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felperest, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

264 Ami a Tanács részéről felmerült költségeket illeti, emlékeztetni kell arra, hogy az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának első bekezdésében foglalt rendelkezések alapján az eljárásba beavatkozó intézmények maguk viselik költségeiket. Következésképpen a Tanács beavatkozóként maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) Az Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG viseli saját költségeit, valamint az Európai Bizottság költségeit.

3) Az Európai Unió Tanácsa maga viseli saját költségeit.

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Kihirdetve Luxembourgban, a 2013. szeptember 16-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ... 2

Az eljárás és a felek kérelmei ... 5

A jogkérdésről ... 6

I – Az elfogadhatóságról ... 7

II – Az ügy érdeméről ... 9

A – A jogellenességi kifogásokról ... 9

1. Az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének jogellenességére alapított kifogásról ... 9

2. A 2006. évi iránymutatás jogellenességére alapított kifogásról ... 11

B – A megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránti, elsődlegesen előterjesztett kérelemről ... 12

1. A visszaható hatály tilalma elvének megsértésére alapított, hatodik jogalapról ... 13

2. A Bizottság által a felperesnek felrótt jogsértés megállapítása során és a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása során elkövetett mérlegelési hibákra alapított, első jogalapról ... 14

a) A felperesnek felrótt jogsértés megállapítására vonatkozó mérlegelési hibákról ... 15

Az első jogalap hatodik, hetedik és nyolcadik részéről, amelyek a felperesnek a megállapított jogsértésben Ausztriában történő részvételét illető mérlegelési hibán alapulnak ... 15

– Az első jogalap hetedik részéről, amely a felperes által az Ausztriában alkalmazott áraknak a Németországban alkalmazottakhoz történő hozzáigazítását illető mérlegelési hibán alapul ... 15

– Az első jogalap hatodik részéről, amely a felperesnek az ausztriai információcserében való részvételét illető mérlegelési hibán alapul ... 17

– Az első jogalap nyolcadik részéről, amely a felperes kartellben való részvételének terjedelmét illető mérlegelési hibán alapul ... 17

Az első jogalap negyedik és tizenegyedik részéről, amelyek az EUMSZ 101. cikk téves alkalmazásán alapulnak ... 18

– Az első jogalap negyedik részéről, amely azon alapul, hogy az árak összehangolása a vevőkör igényét elégítette ki 20

– Az első jogalap tizenegyedik részéről, amely a piaci átláthatóságnak a verseny szempontjából fennálló előnyein alapul 21

b) A felperessel szemben kiszabott bírság összegének kiszámításával kapcsolatos mérlegelési hibákról 22

Az első jogalap első, harmadik, ötödik, kilencedik és tizedik részéről, amelyek a megállapított jogsértés súlyával kapcsolatban elkövetett mérlegelési hibákon alapulnak. 23

– Az első jogalap első részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt azon tény figyelembevétele, hogy a felperes a megállapított jogsértés által érintett termékek három alcsoportja közül csak az egyikbe tartozó árucikkeket gyártott 23

– Az első jogalap harmadik részéről, amelyen azon alapul, hogy elmaradt a figyelembevétele azon ténynek, hogy a felperesnek a megállapított jogsértésről az e jogsértés által érintett hat tagállam közül csak kettő tekintetében volt tudomása, és abban csak e két tagállam területén vett részt 24

– Az első jogalap ötödik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt a figyelembevétele annak, hogy a csaptelepeket illetően a megállapodások intenzitása kisebb volt 25

– Az első jogalap kilencedik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt azon tény figyelembevétele, hogy a kartell nem okozhatott kárt az értékesítési láncban lejjebb lévő piacokon 26

– Az első jogalap tizedik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt azon tény figyelembevétele, hogy a kartell nem okozott kárt a gazdaságnak 28

Az első jogalap második, tizenkettedik és tizenharmadik részéről, amelyek a felperesre vonatkozó enyhítő körülményekkel kapcsolatos mérlegelési hibákon alapulnak 29

– Az első jogalap második részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt a felperes követő szerepének figyelembevétele 29

– Az első jogalap tizenkettedik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt a felperes közepes méretének figyelembevétele 30

– Az első jogalap tizenharmadik részéről, amely azon alapul, hogy elmaradt a felperes együttműködésének figyelembevétele 31

3. A második jogalapról, amely az 1/2003 rendelet 23. cikke (3) bekezdésének és az egyenlő bánásmód elvének megsértésén alapul, amely az említett rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében említett 10%-os felső határ alkalmazásából ered 31

4. A negyedik jogalapról, amely az egyenlő bánásmód elvének abból következő megsértésén alapul, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta a korábbi határozathozatali gyakorlatot 33

5. Az ötödik jogalapról, amely az arányosság elvének abból következő megsértésén alapul, hogy a Bizottság elmulasztotta figyelembe venni a felperes korlátozott gazdasági teljesítőképességét 34

C – A felperessel szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti, másodlagosan előterjesztett kérelemről 35

1. A Bizottság által a bírság összegére vonatkozóan elkövetett hibából levonandó következtetésekről 36

2. A felperes által azon kérelem alátámasztása végett előterjesztett kiegészítő érvekről, amely a vele szemben kiszabott bírság összegének megváltoztatására irányul 37

A költségekről 38